

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Quotidiana Christiani Militis Tessera

Stanyhurst, Guillaume

Coloniæ Agrippinæ, 1710

December.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45477

oppignorum tibi celesti promisso annum centesimum, sed hac lege, ut in ejus ævi sustentationem, nihil sis habiturus, nisi quod horæ unius spatio ex operis potentissimi Principis expromptum thesauris, repositurus sis. Fingamus si mavis, unam divinitus tibi horam concedi, postquam, item divinitus noveris, mundum, & te cum illo periturum: horam illam te quæso quàm avarè, ardentè, quàm rapiditate insumperis: & torpemus cæci, & inertes, in nostra meliori causa, nihil in tota messum æternitate, nisi cujus brevi nunc vitæ hora sementem fecerimus. Evigilemus tandem, & aliquid sobrii consilii ineamus? serius, ocyùs, ubi præcessit culpa, sequetur Pœna.

I. DIES DECEMB.

Omnes nobis causamur deesse Gratiam: sed justius forsàn ipsa sibi queratur Gratiæ deesse nonnullos. *S. Bernard. serm. de trip. custod.*

Libertas I.
hominis.

TAcitis paulatim mensibus, annus præcipitat ad occasum; & vita nostra cum illis ad sepulchrum. Tempus adhuc nobis est acceptabile; quia possunt opera nostra esse Deo accepta. Non erunt porro accepta, nisi fuerint cum Gratia ejus incepta, & cum eadem obsoluta. Ut sint talia, non nobis deest Gratia; laborandum nobis est, ne nos desimus Gratiæ. Ne illi nos desimus, in nostrâ est potestate, quia fruimur arbitrii nostri plenâ libertate. Itaque
liberi

liberi arbitrii, & voluntatis tuæ Dominus es, etiam ad malum Animæ; non eo fine ut malum sequaris, sed eo potius, ut malum fugias. Voluit Deus, te peccare posse; ut tibi meritum sit, non peccasse. Non culpaberis, quia potes: coronaberis, quia potuisti, & non es transgressus. Velles fortasse naturâ impeccabilis esse? velles igitur Deus esse, vel nullum esse, posse peccatum? si nulla posset esse miseria; nec Deus cui proprium est misereri, posset esse misericors. Displicet tibi, quod Deus gratiam præstare valeat, & velit? si gratiam malles esse debitum, ingratus es, gratiam non agnoscis. At nequeunt peccare bruta; scio: sed nec honestè agerè; idè bruta sunt. An malè te habet, quod possis malum à bono discernere? Hoc Deus potest, quid inde mali?

II. Quod ad malum te sentis pronum, pœna peccati est: habes gratiam, quâ pronitati resistas. Si necessitate ad malum rapereris, esset vel querelæ, vel excusationi locus. Nunc per gratiam in potestate tua est, malum fugere; quid quereris? Malles imponi tibi à Deo non peccandi necessitatem? Intelligo; putas Deum aut sapientem non fuisse, aut aliter sapere debuisse. Sapientia Dei hoc statuit. Sed nisi rectè utaris libertate, jam gravissimæ subjectus es servituti. Sic libertas libertate perit. Est hæc mens Publii: *Beneficium accipere, est libertatem vendere.* Inter homines, id est solenne. Contra: à Deo beneficium accipere, est libertatem emere. Tollitur hæc libertas abusu arbitrii liberi. Est adagium: *Pugnantibus molitoribus væ farina.* Væ navi, in quâ nautæ, vectoresque rixantur, aut quæ in partes, ac tabulas dissolvitur. Væ currui, cujus aurigam equi non ferunt!

fuerunt ! Væ corpori, in quo morbi, in quo quatuor qualiratum discordia , in quo membra in ventrem, velut pigrum , & voracem insurgunt ! Ita væ Gratia, & libertati , ubi homo superior , & inferior digladiantur , & affectus inter se divisi altercantur ; vel tolletur , vel minuetur : sed illius jactura tam penſi habetur , ut parum curent paſſim homines , ſi Anima ſordeat , modò corpus fulgeat. Deplorabat olim D. Bernardus, ſuæ ætatis corruptelam ; ac præſertim res ſacras , profanis probroſiſſimè poſtponi ; & tandem addit : *Plus calcaria, quàm Altaria fulgent.* Nonne ad illius dicti ſimilitudinem quis verè aſſerat ; Plus cænum, quàm cælum ; plus haræ, quàm Aræ ; plus vitiorum propudia, quàm virtutum decora æſtimantur ?

III. Eſt juris Pontificii effatum: (a) *Hoc capit fiſcus ; quod non capit Chriſtus.* Sic peribis ; niſi dederis Chriſto, quod debetur Chriſto : quia hoc capit Avernus, quod non capit Olympus. Neceſſe eſt , pereas niſi Deo pareas. Conſtabit tibi nimis caro , ſi nimis tibi chara ſit caro. Mater , quæ nimis eſt benigna, eſt noverca. Sic nimia in carnem indulgentia , non eſt amor matris, ſed odium novercæ. Ut porro Anima & novercæ , & matris exerceat munus , egregiè explicat S. Zeno ſerm. 4. ad Neophytos : (a) *Optima matris charitas diverſos genere , ætate , conditione, ſuſcipiens ! necat odio criminum, ut noverca ; pia ſervat, ut mater ; necat oſque non antea vivificat , quàm omne virus vetuſtatis extinguat.* Hic prius doleas , ut poſtea gaudeas ; in terris ſpinæ, in cœlis roſæ ; adhuc es in arca ; oportet ergò flendo mittere ſemina, ut poſtea

Pars III.

P p p

ſtea

(a) C. Majores 16. quaſt. 7. (b) Serm. 4.

stea cum exultatione portes manipulos : esto sollicitus, & tristis, dum venerit tempus messis. Suadet hoc ipsum paucis D. Augustinus : (a) *Geme in area, ut gaudeas in horreo.* Talia sequentur in cælis præmia, qualia præcesserunt in terris opera. Quilibet suorum operum est filius ; quia, nimirum illorum hæres est legitimus. Si sis ambitiosus honoris, eris inhonoratus ; quia opera, quibus aspiras ad honorem, sunt sine honore. Ideò honore non est dignus, qui honorem quærit, sed quem honor quærit. Verissimè igitur Augustinus : (b) *Honor te querere debet, non ipsum tu.* Manes temper homo, hoc est, æquè vilis, etiam honore excellior aliis hominibus : *Simia collo aurum gestans adhuc est simia ; & asinus talenta gestans, adhuc more suo rudis ;* ut Gregorius Nazianzenus in carmine ad Nicobulum :

Aurum asinus gestans, plus non est corpore præstans.

2. DIES DECEMB.

Satis est Domine, satis est. *Xaverius.*

S. Xaverii
laus.

I. **S**atis est, vox est non advenæ in terris, sed incolæ in cælis. A quo unquam Monarchâ, audita est hæc vox Xaverianâ ? Quis unquam par Cræso, inter divitias ; Alexandro, inter victorias ; Augusto, inter honores ; Pompeio, inter triumphos ; Cæsari, inter dignitates ; Hannibali, inter trophæa ? quis denique fuit tam fortunatus pullus fortunæ, ut pronuntiaverit illas binas voculas, Satis est ? Sed licet Xaverio satis fuerit gaudiorum ; nunquam tamen satis laborum. Quis unquam aut obeundi ne-

(a) *Serm. 254. de temp.* (b) *Hom. 13. & 5.*

gorii, aut consequendi quæstus, aut comparandæ gloriæ cupiditate, tam brevi tot loca adire potuit, quàm celeriter Xaverius alienæ salutis ardore enavigavit? In primis lustravit Europam; & in eâ Galliam, Italianam, Germaniam, Hispaniam, Lusitaniam Provincias (civitates enim percurrere, immensum foret) peragravit. Inde se contulit fulminis more in Africanam; ex eâ in Indias, ac tandem infinitatem Asiæ, ad Sinas profectus, passibus suis fuit emensus; ulterius progressurus, nisi aut ipsum vita, aut o: bis defecisset. Certe illius beneficentiæ, (ut S. Hieronymi verbis utar) totus erat angustus orbis. Unde tanta fuit Barbaris de Xaverii virtutibus æstimatio; ut quia ejus vita erat irreprehensibilis, tota una, tota sui, tota omnium, cum injuria Divinitatis fuerit habita Divina. Imò Japonii Boncii coegerant comitia, (a) ut Xaverium consecrarent Deum, Arâ, sacrificiique colendum; miseruntque ad illum nuntios, per quos Divinos illi deferrent honores. Respondit ipse: Indignum, qui sim creatura, & vultis Creatorem esse? Non potuit tamen obflare, quin procumbentes in genua, pedes ejus adorarent osculis.

II. Gloria est Christianæ Religionis, tales educasse viros, per quos ipsa religio posset ita periclitari. Sic quosdam consecrat Virtus, usque ad simulationem sinceram Deitatis. Vigor animi, majestas vultus, suada sermonis, beneficentia manus, quasi Divinitatem aliquam objecit Barbaris Xaverium. Quæres nunc, ex quo fonte scaturiit illa tanta Xaverii, quantam nemo satis potest admirari, Virtus; & quæ illius comes, gloria? singula cum otio percurrenti, non occurret aliud quàm, cum jam Parisiis incumberes (a) Niremburg. de arte vol. 5. c. 15. P p p 2 Ru-

studiis, ac in bivio quasi viæ, deliberaret de ineundo cursu viæ, magna animi excelsitate, totum se Deo quocunque demum vocaret, promptum se eidem offerret. Quasi illud Isaïæ, Deo reponeret: (a) *Ecce ego, mitte me*; ac si diceret: fortassè sollicitus quæris, quem ad ultima terrarum mittas, qui tuum nomen longè, lateque propaget, & dices (b) *Hominem non habeo. Ecce ego: homo promptus, pro te nihil metuerè; propter te, nihil non audere. Nullus est servus, serviat licet durissimam servitutem, qui tam impensè desiderat è servitute manumitti, ad libertatem manuduci; quàm ego à te, ubi, ubi denique mitti. Non ego is sum, qui quasi uni mihi natus, velim illum è cælo haustum spiritum conscribi angustis unius domicilii parietibus, aut urbis mœnibus, aut Provinciæ finibus, aut Regionis limitibus. Totus mundus, erit meæ pro te industriæ campus: Te amanti Patria est, non modò omne solum, sed omne salum. Quin etiam quòd ero remotior ab illâ, quæ in terris est Patria; eo ero vicinior illi, qui in cœlis est Patri.*

III. Quid dubitas? *Ecce ego* futurus te auspice tui, & propagator nominis, & propugnator Numinis. Si occurrant montes, conscendam; si alpes, transcendam; si Maria, illa velis, remisque non fugiam, sed trajiciam. Etiam in barbaro Oceani elemento, ubique reperiam portum, quia ubique circumfero Deum. Sim licet transmarinus, sim transalpinus, Tibi ubique sum proximus, & tu mihi intimus. Si objiciant scæcervi nivium, illos calcabo. Ardeo pro te algere. Tam me tui amore accendunt conculcatæ pedibus nives, quàm admotæ pectori faces. Fortasse dices, me terrendum solitudine? Nunquid & ibi est Jesus? Ergo,

(a) c. 6. 3. (b) Joan. 5.

& salus. Tamen si duo, sufficimus. Si deleant turbæ,
nos duo turba sumus, sed sine turbine. Iterum ergo:
Ecce ego. Habes, qui te sequatur; habes, & qui in om-
nibus obsequatur. *Ecce ego;* cui pati pro te mala om-
nia, non tantum est votum, sed summa votorum. Mit-
te me vel ad mundi extremum; etiam illic libenter
emittam extremum spiritum? *Mitte me,* & è vestigio,
cuiunque rei mei in circulo meo retardanti, nu-
tium remittam. *Mitte me,* ubi sol torret; frigus urit,
Aquila sævit. Quid timeam, ubi meo non tantum
ades lateri, sed in pectore? *Mitte me,* ut intelligat
posteritas, quid Deus potuerit Xaverio milite: quid
Xaverius Deo Duce. Exauditus fuit Xaverius pro
sua in Deum fiducia, & paucis annis Regna sexaginta
sex per solam Japoniam explicata, fuerunt Xaveria-
næ virtutis palæstra, certaminis arena. Cæsar's auspi-
ciis undecies centena millia militum caesa dicuntur:
Xaverii unius manu suprâ duodecies centena millia, à
primordialis criminis morte ad vitam sunt revocati.
Ut videas quantò major Cæsare Xaverius; quid plu-
ribus, ut viverent, concessit, quàm Cæsar, ut moreren-
tur, coegit. Sed satis est de Heroë, de quo nunquam
satis.

Xaveriana satis vox, solum est nota beatis.

3. DIES DECEMB.

Vir germinat granum Virtutis, sine palea vanitatis.

Gerson. collat. pro licent.

Gloria Dei I.
in omnibus
querenda.

IN hoc mundo, velut in inculto agro
parum est tritici, multum zizanii. Si
crescat granum Virtutis; miscetur &
palea vanitatis. Denique in hoc sæ-
culo

PPP 3

culo omnia vitiorum sunt plena, virtutum inania. Nullus est vultus, in quo non sit naevus; nulla frons, in qua non sit ruga; nulla chlamys, in qua non sit plica; nulla purpura, in qua non sit tinea. (a) Denique cum Virtutibus vitia sint affinia; nisi illa perimantur, perimunt nos. Nullus igitur, hic perfectus; nisi ille, de quo Christus: *Estote perfecti, sicut & Pater vester caelestis perfectus est.* Unde bene D. Hieronymus: (b) *Curatorum in carne iustorum imperfecta perfectio est.* Assentitur D. Augustinus: *illa perfectio est, invenisse se non esse perfectum.* Ut igitur sis, quantum vales in hac vita mortali inter mortales perfectus; sit tibi omnium omittendorum causa, & agendorum regula; sola solius Dei, major gloria. Hanc quanto studiosius experis; tanto te magis perficis. Bonum omne, quod habuimus quondam; quod habemus modò; & habituri sumus olim, soli debemus Dei Gloriam: videlicet, quod simus, quod homines simus; quod redempti; quod beatitudinis capaces. Quia omnia operatus est Deus propter gloriam suam. Deus in omnibus semper impensissimè studuit honori hominis.

II. Primò, honoravit eum suâ Potentiâ, creando suis manibus; tibi reliqua creavit solo vocis imperio officiosus in hominem, antequam adhuc esset. Honoravit eum suâ Providentiâ, prospiciendo ei de magnifico hîc in terris hospicio; postea excellentissimo in coelis domicilio. Deinde copiosè ei providit de escâ, dum illi in alimentum tribuerit quidquid animalium vel natat in æquore; vel volat in aëre, vel reptat per terram. Honoravit eum suâ munificentia,

mitten-

(a) *Matth. 5.* (b) *Serm. 5.*

mittendo è suo Regno, qui illi administraret, tutelarem genium; qui, ut unus ex honorariis Dei in ejus aula Palatinis, semper videt faciem ejus. Hunc voluit illi semper esse à latere, ut ab omni conservaret discrimine. Honoravit illum suam Misericordiam, per datum redimendo; eumque extollendo super id omne, quod humanum est, videlicet ad naturæ suæ consortium; ac deinde ad gloriæ suæ solium. Honoravit illum Liberalitate suam, promittendo pro quolibet etiam levissimo opere, totum suum Regnum totâ æternitate possidendum. Honoravit illum suam Bonitatem, ante omne tempus, hoc est, quamdiu ipse fuit Deus, diligendo. Cum sic Deus hominem honoraverit, nonne meritò hîc dixeris cum Prophetâ Regio? (a) *Nimis honorificati sunt amici tui Deus?*

III. Augebis gloriam Dei, contemptu tui: quantum te humiliaveris, tantum eum exaltabis. Quoclarior Deum cognoveris, eò te profundius illi submittes, & ardentius ejus præcepta admittes. Potest Dei cognitio augeri in infinitum: sic & tui aspernatio; quia infinitum es despicibilis. Cognoscendo tuam ignominiam, vestigabis Dei gloriam, propter quam unam creatus es. Arbor simul mittit deorsum radices, & sursum ramos; quo per terram serpit profundius, eò se supra terram erigit excelsius: ita mens tua erigitur super id omne, quod est mortale, si te deprefferis infra omnes mortales. Omnis gloria tuorum operum ad illum referatur, à quo accepisti potestatem operandi. Ille superfluit, & otiosus est in mundo, qui honorem Dei non querit.

Ppp 4

(a) Psal. 138. 7.

quærit. Omnia utilitatem sumunt ex fine ; si à fine declinant , sunt prorsus inutilia. Si ut te calefacias, malleum accipias ; non solum ad hoc erit inutilis, sed & tu ridiculus. Si sumas ignem ad lævigandam tabulam res præ omnibus utilissima, jam non erit utilis ; imò, non tantum inde nullum referes fructum, sed damnum : comburet, & destruet, quod volebas perficere. Omnium artium instrumenta, præter suum finem, ad quem sunt facta ; sunt vana, & supervacanea : sic homo, qui non refert sua omnia ad gloriam debitam soli Deo, est supervacaneus in mundo. A granis, quæ seminasti, expectas copiosam messem : à vite, quam plantasti, expectas uvas ; ab arbore, quam stercoreasti, expectas fructus ; cur inter tua, vis solus non esse utilis tibi ? Qui spretâ Dei gloria, se, & sua jactat, veneno se lætat.

4. DIES DECEMB.

In his, quæ de Deo dicuntur ; hæc maxima est scientia, ignorantiam fateri. *S. Cyrillus Hierosolym. Catech. 6.*

Deus incomprehensibilis, & ideo amabilis.

I. **S**I nostrâ de Deo ignorantia, dum illam fatemur, si maxima de Deo scientia; quid nos cæcutientes super terram noctuæ, sub terrâ talpæ, volumus hebetem ingenioli nostri aciem convertere ad fulgorem æternæ Majestatis ; cujus intuitu perspicacissima illæ in cælis aquilæ perstringuntur, ut clausis oculis obnubere vultum compellantur ? Sed inaccessible Dei amplitudinem nemo aptius exponet, quàm Auctor hodiernæ tesserae : (a) Magnus erat Abraham, sed magnus respectu hominum ; cum autem ad

(a) *S. Cyrillus supra.*

ad Deum respexit, tunc ait : (a) Ego sum terra, & cinis ; estne quidquam cinere leviùs , aut exiliùs ? Accipe, ait, cineris comparationem ad domum ; & domus ad civitatem ; & civitatis, ad Provinciam ; & Provincia, ad Imperium Romanorum ; & Imperii Romanorum, ad universam terram ; & omnes terminos rursus totius terræ, ac circumdans illam, calum : Cujus tanta est comparatio ad calum, quantum est punctum circuli ad totam conferentiam ; tanta est celi, ad terram comparatio. Et primum calum hoc, quod apparet, minus esse intelligas, quàm secundum ; & secundum, quàm tertium ; & cum animo calos omnes perspicis, neque tamen celi celebrare Deum, ut est, poterunt, etsi tonitrua habeant sonantissima. Si ergò, tanta calorum magnitudo, Deum pro dignitate laudare non potest ; quomodo tandem cinis vilissimus, & minimus, dignas Deo laudes retribuere poterit ?

II. Vult Deus, ut in eo requiescas, non ut eum comprehendas. Benè illis est, qui requiescunt in Deo salutari suo, & optimè se habent cum Optimo ; & qui identidem clamant cum Davide : (b) *Quid dabit mihi pennas sicut columba ; & volabo, & requiescam ?* Non enim pedum motibus, sed cordis affectibus ; non rotis, sed votis ; non scalis, sed alis tenditur in illam requiem. Columba emissa ex Arcâ Noë, cum non invenisset, ubi requiesceret per ejus, reversa est ad eum in Arcam. Anima nostra, quæ per Creationem egressa est à Deo, nullam in deluvio aquarum multarum, quibus inundatur hic mundus, inveniens requiem, revertatur ad Deum suum, unde exivit. Ad hanc Augustinus suspirabat, cum hæc diceret : (c) *Quiescat in te, Deus meus, cor meum ; cor enim meum,*

P p p s

est

(a) S. Cyrillus supra (b) Psal. 54. (c) Medit. c. 37.

est mare magnum, tumens fluctibus. Tu, qui imperasti ventis, & mari. & facta est tranquillitas magna: veni, & ingredere super fluctus cordis mei; ut tranquilla, & serena fiant omnia mea; quatenus te unicum bonum meum amplectar sine tumultuantium cogitationum ceca caligine. Et idem alibi: Inherete illi, qui fecit vos; stete cum eo, & stabitis; Requiescite in eo, & quieti eritis. Quid ita inaspera? quod ita? Quod vobis adhuc, & adhuc ambulare vias difficiles, & laboriosas? Non est requies, ubi queritis eum? querite, quod queritis? sed ibi non est, ubi queritis; frustra enim extra Deum queritur, quod in illo solo invenitur.

III. Ubinam suavius quiesces, quam in eo, qui est amabilium omnium amabilissimus? Quidquid enim, extra eum amabile est; ab eo habet, quod sit amabile, & propter ipsum dignum est amari? hinc sicuti est Centrum omnis amoris: sic debet esse & omnium amantium. Amor, illius est indolis, ut toto impetu in id feratur, quo expleatur: tale autem nihil est, nisi solum id, cui nihil deest, quod extra Deum nusquam est. Amans vinum, non satiaberis, quia multa ei defunt; quia non pascit esurgentem; non locupletat pauperem; non sanat infirmum; non operit nudum. Idem in aliis quibuscunque extra Deum reperies: singula multis scatent defectibus, ut indigna sint hominum affectibus. In Deo cum nihil deest, sufficit omnibus, & singulis, ut satientur: quia summè perfectum esse, est sibi, & omnibus summè bonum esse, quale quod est, summè amabile est: quod solus Deus est; qui quidem adeo bonus, ut solus esse non possit sine personarum consortio, nec solus esse velit sine societate creaturarum.

Cum

Cum igitur Deus tecum esse velit, quia amat te: debes, ut ejus respondeas amor, malle potius totâ æternitate carere omnibus bonis extra Deum; quam vel uno momento carere amore ejus, sive ad punctum temporis non amare eum: quia omne tuum bonum est amare eum, & amari ab eo. Modus porrò amandi eum, sit sine modo. Parum proderit amasse, nisi pergas amare usque ad finem. Respondeat principio finis: ama semper, quem cœpisti amare à principio; quia, ut monet Poëta:

Principium lauda, quod consequitur bona cauda.

3. DIES DECEMB.

Cui esse, est semper, Deus est. Ambrosius lib. 3. de fide cap. 7.

Deus amant- I.
dus, quia est
noster Deus.

Quisquis timet semper esse miser, & ambit semper esse foelix; illum, dum vivit, semper amet, cui esse est semper. De cujus continuo esse, eruditè D. Hilarius: (a) Pater infinitus est; quia non ipse in aliquo, sed intra eum omnia; semper extra locum, quia non continetur in loco; semper ante ævum, quia tempus ab eo est. Curre sensu, si quid ei puras ultimum esse; quia cum semper intendas, semper est, quò intendas. Iterùm revolve tempora, esse semper invenies; ut cum calculi numerus in sermone defecerit, Deus tamen semper esse non deficiet. Quis non amet eum, quem ubique, quia est in omni loco; & semper, quia est omni tempore, invenies amatum; imò & amantem, ne dicam

infini-

(a) L. 2. de Trinit.

infinities amabilem. Si stimulus est ad amandum Bonitas, tam bonus est non modò intra se, in se, sed extra se; in te, ut solus suus, qualis æternum fuit, esse noluerit; sed & tuus esse voluerit. O quanta dignitas! sed & quanta in dignitate felicitas; posse verè, sine facio; sincerè, sine hyperbole, dicere, Deus meus; posse uno momento duntaxat dicere, Deus, est Deus meus; dignius est, quàm si omnia honestissima nomina, epitheta, & tituli, & dignitates, & honores, & omnia honorum insignia in unum conglobata; quibus omnes omnium sæculorum Reges, & Cæsares gloriati sunt, in te unum congerentur.

II. (a) Fuit homo quidam insignitè reprobis; qui, ut uno die posset frui & nomine & fortunâ Imperatoris, paratum se dixit subire totâ æternitate, tartari supplicia omnia: dignissimus, ob tam indigna verba, tartari poenâ. Pluris tibi debet esse ad puniendum temporis, posse dicere, Deus meus; quàm totâ æternitate non modò dici, sed esse; non modò terræ, sed & cœli totius, Monarcham. Sed Deus infinitis titulis est tuus: est tuus, & voluit esse tuus: quia creavit: ideò enim te creavit; ut esset Deus tuus, & tu illius: itaque, cùm te suum fecit, & se tuum effecit: tam igitur tuus est Pater, quàm tu illius filius. Nónne hîc reperisti locupletem venam auri; quâ evadas non modò dives, sed divitum primus? Quàm enim dives est amor, cuius proprius Deus est. Non suffecit Deo, ratio illa infinitæ erga ipsum obligationis, quòd tuus esse voluerit creando; voluit accedere & aliam paris obligationis, dum te redemit. Non

tantum

(a) Binet. in flor. psalm.

tantum dedit esse, ut Creator: sed bene; imò si velis, æternum beatè esse, ut Redemptor. Dedit se, ut reciperet te. Imò, se in cibum obtulit, ut te in se transferret: ut non tantum esset tuus simpliciter, sed totus tuus, & tu totus ipsius. Possesne aliquid vel animo fingere, quod ulterius; non dico, quod sperare, sed quod vel optare auderes? Voluit Deus, suis in te congestis beneficiis ostendere, plus se posse in bonum tuum facere, quam tu etiam fingere. Deus, & Deus tuus; qui jam, dum vivis, est tuus, in tempore per gratiam; vult tuus semper esse per gloriam: vult tuus esse semper; cui esse, est semper. Quid hinc aliud eructet cor tuum, quam illud illius viri, qui fuit secundum cor Dei: *Semper laus ejus in ore meo*? Si non possit semper ejus amor esse in corde, sit saltem laus in ore.

III. An non dignus est, quem ames ex toto corde; cum sit Deus tuus, & totus tuus? Imo, tot titulis est tuus, quot titulis tu es ipsius: nec enim potest esse tuus, nisi tu sis ipsius. Tuus est, quia ex nihilo te creavit; sic enim est Pater. Tuus est; quia jam tuo crimine perditum, utpotè perditissimæ vitæ, imò & indignitate peccati reductum ad nihilum, redemit te; Salvator enim est. Tuus est, & tu ipsius; quia è statu ultimæ calamitatis, hoc est, peccati, te asseruit in statum gratiæ: ex reo gehennæ, fecit in hæredem gloriæ, sic Justificator est, quod est præstabilius opus, quam illud, quod videtur operum maximum, creasse cælum, & terram. Deinde ulterius, tuus est, quia Corpore, & Sanguine suo pascit te; sic est cibus tuus. Tu, ut prodigus ille in lutulenta hora pascebaris siliquis porcorum: voluit te in sua mensa

mensa manducare panem Angelorum. Tuus est, quia in hæredem sui descripsit te: est enim Remunerator. Plus quàm satis fuisset, etiam pro æternitate, ut sic loquar, laborum permittere, ut per transennam videres faciem ejus; quam videre, salus est videntis. Voluit pro momento laboris; is, cui esse, est semper, & te quoque semper videre faciem Patris ejus. Quid jam superest, quàm ut ames eum; ut Patrem filius; ut Salvatorem, redemptus; ut Sanctificatorem, justus; ut Convivatorem, conviva; ut Hæres, hæreditatem: ut, qui tuus est hîc in medio Babylonis; sit semper tuus in illa, quæ sursum est, Jerusalem. Quocirca:

Ut tibi perpetuum sit lumen, dilige Numen.

6. DIES DECEMBRIS.

Deum videbis non alio bono bonum; sed bonum omnis boni. S. Augustinus l. 8. de Trinit. c. 3.

Deus solus bonus, & summum bonum.

Divus Augustinus divinè de Divinâ Bonitatè disserit, dum ab ea remover omne creatum bonum, sic ipse: Non amas, nisi bonum, quia bona est terra altitudine montium, & temperamento collium, & planicie camporum, & bonum prædium, amabile, ac fertile. Et bona domus, paribus membris disposita, & ampla, & luctida: & bona animalia, animata corpora: & bonus aer, modestus, & salubris: bonus cibus, suavis, & aptus valetudini, & bona valetudo, sine doloribus, & lassitudine, &c. Quid plura, & plura? bonum hoc, & bonum illud. Tolle hoc, & illud; & vide ipsum bonum, si potes: ita Deum videbis, non alio bono bonum: sed bonum omnis boni. Quæris

ò aut-

o anima obiectum aliud, quò se referat; & quò se occupat vagabundus tuus amor? si amor feratur in Bonum; Ecce Bonum omnis boni? si amas bona, quæ sunt facta; cur non amas Deum, per quem sunt facta? Non tantum est Deus bonus, & solus bonus; non tantum est bonum, & omne bonum; sed in te est bonus, & tuum bonum; quia est Deus cordis tui. Amorem, alia simulant, cor probat, alia adumbrant, cor exprimit. Nisi amor sit inquilinus cordis, non est Amor: Cor, amoris est lac, illic est domesticus; Amoris est civitas, illic est civis; Amoris est patria, illic est popularis; Amoris est Basilica, illic est Rex; Amoris est sacrarium, illic est Sacerdos; Amoris est schola, illic est Magister; Amoris est cœlum, illic est Deus. Cor igitur Deum ostendit; imò convincit esse amabilem, quia solus explet magnum illud cavum cordis. Circumfer cor per omnia amabilia; vagabitur, non satiabitur, ambulabit, non quiescet.

II. Amor cordis, Deum facit sui possessorem: quod si tu cum altero divides, atque adeò dimidium tantum tribuas; de possessione Deum deturbas: ille, quàm amat integrum, tam non amat divisum. Sicut Regnum divisum: sic & cor divisum desolabitur. An non satis magnus est Deus, ut impleat sinum cordis, cujus magnitudinis non est finis? Implet cœlum, & terram; & non poterit implere pugillum terræ? Planè deficiis, si præter Deum aliquid tibi sufficit. Itaque erit Deus, & Deus cordis tui; si solus sit totius. Amor partus est amoris; ut redameris ama. An non extorquebit à te, amor ejus æternus in te, amorem angustissimi, quo vivis, temporis? Non meretur amoris æternitas, amoris momentum?

Tam

Tam est antiquus ejus in te amor ; quàm est ille , ipse , qui est antiquus dierum. Jacobo Patriarchæ , ut potiretur amatâ Rachaele , septem anni videbantur dies pauci , præ amoris magnitudine. Amavit te Deus cœli & terræ , jam inde à principio , quando creavit cælum , & terram : hoc est plus , quàm à quinquaginta sæculis ; & quia tot sæcula videbantur illi minus , quàm dies pauci ; charitate perpetuâ dilexit te. Quanta est ista amoris intensio ; tanta est tua redamandi obligatio. Amari ab amatore infinito , licet tantum vel ad momentum , est immensi res momenti ; quia ejus amor vel tantillus est , supra omne pretium inæstimabilis. Quid erit ab amatore infinito , amatum fuisse à tempore infinito ; imò , ante omne tempus ab æterno ? sed quid in te amavit Deus ab æterno ? Non te , sed se ; non tuam speciem , sed suam imaginem ; non tuum amorem , sed suum ; quem , si tu non amas in tempore , si non desideras amare æternum ; odio ejus æterno ob indignitatem es dignus.

III. Inter omnia dona , palmare donum , est ipse Amor : idè enim quis donat , quia amat. Sic & inter omnia beneficia occupat primas , Amor ; cui proprium est primum benè velle , deinde benefacere : itaque , quò antiquior est amator , tantò debet tibi antiquius esse beneficium : igitur , charitas , quæ te dilexit is , qui est charitas , cùm fuerit perpetua ; beneficium quoque fuit perpetuum : & amor igitur æternus , beneficium est æternum. Et si nihil aliud contulisset , nisi hoc unicum beneficium , omnia illi deberes , & tua , & totum te. Noluit , qui infinitus est , circumscribi finibus Benevolentiae ; explicavit se ad

ad imm
qui fui
neficus
tam æt
ad calc
Angelo
commo
lentia
in aère
stimuli
in te ste
tum ;
plum ; c
dem :

Dat

Summ
dee

in P

amandi
infinitæ
obligat

nihil c

quid

vage a

quod

jam n

deesse

diffici

amaro

ad immensa spatia Beneficentiæ: idcirco idem Amor, qui fuit in æternitate benevolus, fuit in tempore beneficus, eritque deinceps, modò velis, per interminatam æternitatem. Si sis Arithmeticus, revoca, si potes ad calculum, omnia, quæ vixisti, temporis puncta, Angelorum obsequia, naturæ totius in te congesta commoda; omnia ista, sunt amoris beneficia; Benevolentia monumenta; Beneficentiæ insignia. Non sunt in aëre tot atomi; quod sunt in te ad amandum Deum stimuli: & amor tam fertilis, erit in pariendo amore in te sterilis? Da, vel parùm illi, qui dedit tibi multum; da modicum illi, qui tibi promittit centuplum; da, vel aliquid illi, qui tibi dedit omnia. Siquidem:

Dat pyra, dat poma; is, qui non habet aurea dona.

7. DIES DECEMB.

Summum Bonum, hoc est tuum bonum: Quid ergò deest, cui summum Bonum, bonum est? *S. August.*
in Psal. 102.

Amandi Deum, I.
in finitæ sunt
obligationes.

ECce supremus supremæ felicitatis hic est apex, Beatitudinis vertex, esse in illo gradu, ut nihil desit. Repugnant hæc duo; beatum esse, & aliquid sibi deesse. Si inter omnia, & post omnia, quæ vagè amando, prosequeris bona unum tibi sit bonum, quod est summum Bonum: cum in uno habeas omnia; jam necesse est, te beatum esse, cum nihil tibi possit deesse. Quid ergò te fatigas, ô Anima, ambulando vias difficiles, cum habeas te; imò in te Deum, amari, & amare tam facilem? Quæris amandi invitamenta;

PARS III.

Qqq

nume-

numera, si potes, æternitatis momenta. Tot sunt in te Dei amandi tituli; quot sunt in infinito numeri. Et sicut illorum numerorum nullus est numerus: licet nec in te titularum, quibus obligaris amare Deum. Quosdam exposuimus; expende, quæ sequuntur exponenda. Non tantum te ingratum gratis, amore indignissimum, infinitus Deus ab infinito tempore amare est dignatus; sed amorem tuum, quem non potest impetrare, ut extorqueat, ad redamandum invitatur; & tantum non compellit præmiis, quorum nullus est numerus, infinitis; quorum nullus est terminus, sempiternis. Tot scilicet, ac tantis opus est machinis, ut amorem hominis, quo non indiget, impetret. Hic jam si potes, æstima, quàm dignum sit, istum amari; Non tam, quia præmia amoris summa promittit; quàm quia adeò bonus est, ut ne gratis quidem amari, sed abs te cupiat. Contra quàm insanum, imò & perniciosum, præ Deo amare illa; quæ non modò nullam pro tuo amore promittunt mercedem, sed omnem in te immittunt calamitatem.

II. Quid, quod Deus sibi sufficientissimus; nullius extra se alterius ad felicitatem suam indigens, desideret à te amari; & quasi ingens consecutus bonum is, qui est omne Bonum, dum id nactus fuerit, quasi de optimo spolio triumphet gaudio? cum tamen eum amari à te, nullum sit illi bonum, sed totum tuum. O quam pretiosius est noster amor! quem Deus ipse, & ardentè desiderat, & studiosè sollicitat! Hic verò, quid magis repugnat Æquitati; fraudare tantam Majestatem, tanto suo desiderio, privare tanto gaudio: idque, ut vitiosis indulgeat deside-

desideriis, & perituris fruatur gaudiis; quorum finis, est calamitas, cujus nullus est finis: & dolor, cujus perpetuum, ubi semel ceperit, est principium. Et qua tu mente potes, vel qua fronte audes, Deum rogare, ut tuas audiat preces; & exaudiat desideria præcantis, qui posthabitis, quæ deberes omnibus præhabere, ejus justissimis, juxta ac sanctissimis desideriiis, totum te consecras desideriiis recordis tui cordis? Ut Deum ames, non tantum est ipsius desiderium, sed imperium: vult, quod non potest impetrare, imperare: itaque amorem sui, non tantum ut amicus suadet; sed ut Dominus jubet. Certè tantum est nobis bonum amare summum Bonum: ut si imperasset, ne amaremus: fuisset imperium observatu non tantum difficile, sed intollerabile. Quam durum fuisset, non licere eum amare, ad quem amandum tot sunt illecebræ, quot ubique creaturæ: non posse eum amare: quem amare, est prima felicitas: non amare, ultima calamitas? Quantum sit bonum, amare Deum: non concipit, qui eum non amat, dum amare sic præcipit.

III. Non hinc sistit amor Dei, ut eliciat amorem tui. Non tantum, si ames, pollicetur præmia: sed nisi ames, minatur supplicia: & quidem utraque in suo gradu summa, quia æterna. Tanti est ergo amor tuus Deo: ut nisi tu ames, ille oderit: Tanti & tibi, sit divinum odium, ut saltem amore id redimas: qua re potius facilius? ama: & qui eras odio, factus es amabilis. Fœliciter amas, qui amando, totam explēs legem, & omnes evadis pœ-

Qq q 2

nas;

nas ; amorémque erga te divinum, quo nihil optabilius, merearis : illius, inquam, cujus odium, damnatio est ; cujus amor, salus est. Ad hæc, divina Bonitas : ut nulla ulli esset in amando difficultas, summa facilitas, omnibus se creaturis immiscuit : quæ ideò sunt bonæ, quod à Deo sint bono. His tu utere hoc modo : ut in creatis, ames Creatorem ; in pulchris, pulchritudinem ; in suavibus, suavitatem ; in doctis, doctrinam ; in sapientibus, sapientiam ; hoc est, in omnibus, qui est omnia, Deum. Amant Beati in cælis : & amando, beati sunt : & quidem tantò beatiore, quantum in amando ferventiores. O qualis vita, quæ solo constat amore, & boni summi ! Amant non tantum Beati in cælis, sed & iusti in terris : & illi tantò sunt iustiores, quantum in amore perfectiores. Tot, tantisque amandi exemplis, si non moveris : nec iustus es modò, nec beatus eris olim : quod verè times, si solitè caves : & qui amantium speras præmium, amantium quære consortium. Amare Deum, videtur arduum : omnium enim constat observatione mandatorum : nullum enim negligit, qui eorum Auctorem diligit. Facile tamen est illi, qui Gratiâ est præditus ; quâ te præditum, tam es certus, quàm Deum, gratiæ Auctorem amare te experiris. Quid ergò promptius, quàm amare illum, cujus per gratiam es Filius : & cujus eris aliquando per gloriam hæres,

Dilige, quidnam hæres : celi, si diligis, hæres ?

8. DIES DECEMB.

Maria est naturarum inter se unitarum officina ; Salutaris reconciliationis panegyris. *S. Proclus Hom. de Nativit. Dom.*

Mariæ Con-
ceptio.

Quis hodie non sit pro Virgine Panegyricus ; dum illa concipitur , (quod à nullo percipitur) quæ est *Salutaris Reconciliationis Panegyris* ? Quam locuples nobis hodie aperitur officina ; in quâ duæ naturæ , divina , & humana Sacro-sancto vinculo sic uniuntur ; ut in duabus naturis , eâdem subsistentiâ nixis , una tantum sit persona. Quantam nos omnes par est lætitiâ concipere : dum illa, quæ est causa nostræ lætitiæ , concipitur ? Quantò, & amoris impetu in eam ferri : quæ est Mater ipsius Amoris, & quo post Deum, nihil est amabilius. Nihil sic indiget magisterio, quàm Amor : nec enim turpius erratur, quàm dum, quod dignum est odio, amatur. Amare verò, is docet optimè, qui est optimus, qui & ipse totus Amor est : & cujus tota vita, amor est : & qui quilibet amando, facit amore dignum, quod amat : Deus, inquam, cujus exemplo quidquid amatur, securissimè amatur. Is verò post se ipsum nihil amavit supra Mariam vehementiùs : nihil condidit amabiliùs. In tota rerum natura nihil est animâ humanâ post Angelos , & dignitate suâ , & pulchritudine amabiliùs : sic ut visâ illâ pulchritudine homo mallet subire omnia omnium Martyrum tormenta : mallet, licèt foret alter divitiis Cræsus, tacere bonorum omnium jacturam : mallet, licèt

Q99 3

venu-

venustate formæ esset alter Absolon, amissa omni pulchritudine, Thersite esset deformior: quam illam minimo minimi peccati nævo contaminare.

II. Si quævis anima sit tantæ pulchritudinis, quantæ debuit fuisse Anima Mariæ, quæ velut animarum Regina, elegantissimam retulit Deitatis imaginem: sicut nulla fuerit, aut futura sit elegantior: cujus aspectu, velut lucidissimi in creatis, speculi sui, seipse Creator obletavit: præsertim cum eadem Anima, beneficio illi uni singulari, ab omni fuit peccati labe (quæ unica tollit, minuit animæ amabilitatem) tam originali, quàm actuali eximia, adeòque puritate sua, amabilissima. Quid, quod Gratiarum in ea plenitudo: & virtutum omnium in ea occurrentium perfectio, ac bonorum omnium naturalium, ac supernaturalium copia, sit maxima illam amandi illecebra. Fuit enim, ut naturæ prodigium: sic & Gratiæ miraculum. Angelus pleno ore eam extulit, dum gratia plenam protulit. Quid porro pulchrius Gratia: quæ omnis cum Deo, qui est pulcherrimus pulchritudinis Auctor, amicitia origo est? Si quævis etiam minimæ gratiæ tanta est pulchritudo: quanta erit, ubi est Gratiæ plenitudo: & quidem tanta, ipso primo, quo concepta est, momento, ut nulluseam adæquarit, ut omnibus nobis abundet. Huic plenitudini Gratiarum accedat plenitudo Virtutum, & quidem singularum in summo gradu eminentium: hæ singulæ adeò fuerunt in ea absolutæ, ut meritò Regina Virtutum indigetetur: virtute autem nihil amabilius. Merita verò ejus tanta fuerunt, quanta illius gratia nunquam vacua, aut feriendo otiosa: quantæ virtutes semper intensæ: quanta

quanta C
go tanta
non met
hic fige
ginis lab
nem: no

III.
& Mate
viscaris
Gratiæ
quid rib
miseri,
tione.
majus &
sericor
xima in
ideò pr
sericor
cator su
citate f
tua mi
reri, d
fecerun
sunt to
facere
hunc h
Matris
ego su
peccat
mus, &
(a) C
(a)

quanta Gloria, inter Beatos omnes summa. Et Virgo tanta tam amabilis, quàm ipsa amabilitas, tuum non mereatur amorem? ó mi Amor! quò vagaris? hic fige sedem, ubi nullam reperiēs ab origine, originis labem? Unde Filius Dei suam desumpsit carnem: non errabis amando, nec peribis errando.

III. Agnosco te Matrem meam, ó Mater Dei, & Mater Gratiae, & Misericordiae! obsecro, ne obliviscaris nominis tui: de quo tu ipsa gloriaris. Mater Gratiae diceris & Misericordiae: sed hunc titulum quid tibi dedit, nisi nostra miseria: quia tam sumus miseri, ut egeamus omnes tuâ gratiâ, & miseratione. Quare, quia ego sum omnium miserrimus, majus & jus præsumo me habere in viscera tuæ Misericordiae. Dignitas magna tua, accidit ex mea maxima indignitate: Sanctitas tua ex meis peccatis: ideo præsumo me habere primum locum in tua misericordia: quia primus, & maximus omnium peccator sum, & plus cæteris miser. Non tantâ pernicitate fertur in cadaver aquila, quàm in miserum tua misericordia; quæ tunc demum desinet misereri, dum deerit, cui misereatur. Matrem Dei, te fecerunt peccata hominum: at peccata mea sola sunt tot, ac talia, ut vel illa solùm sufficerent, ut te facerent Matrem Misericordiae. Recordare, quod hunc honorificum titulum, de quo post titulum Matris Dei, & Virginis, supra cæteros gloriaris, ego solus possim sustentare, ob innumera mea peccata spero in misericordia tua: Ego miserrimus, & credo verissimè dictum à famulo tuo Blosio:

(a) Citiùs calum & terra perierit: quàm tu aliquem seriò

te im-

Qq q 4

(a) Specul. Spirit. c. 12.

te implorantem, tuâ ope destituas. Quantò certius credes illam fuisse conceptam sine labe: tantò citius expiaberis ab animi clade.

Nulla fuit labe in mente, aut corpore tabes.

9. DIES DECEMBRIS.

Christi velle, fecisse est. Ambros. de bono cap. 12.

Christus, I.
homo &
Deus.

HAecenus de Deo, modò dilabimur ad Deum Hominem: ut cum eo brevi nascituro, moriamur mundo, renascamur cœlo. Quid non sperandum ab illo boni? cùm juxtâ tesseram, *illius velle, sit fecisse*. O velit tantùm, (& quid non volet nobis boni, ipsa Bonitas) & fiet! proferat semel illud leproso dictum: *Volo, mundare*: & illicò mundus erit totus mundus. Christo enim voluisse mundare, est mundasse. Ut igitur extorqueamus illud *volo*, ab eo: cujus velle, est fecisse, ad Christum, ut ad omnis amoris centrum, & intellectus nervos omnes industriæ, & voluntas omnes vires amoris convertat. In primis, si amorem è corde evocet species pulchritudinis, est ipse speciosus formâ præ filiis hominum. Quia quam pulchritudinem habuit Verbum, quod erat in principio apud Deum: eandem habet & Verbum Caro factum. Ejus Divinitatem copulatam cum ejusdem Humanitate, scitè describit Isidorus: (a) *Mediator Dei, & hominum, homo Christus Jesus: etsi aliud, ex Patre: aliud ex Virgine: non tamen alius ex Patre: alius ex Virgine: sed ipse æternus, ex Patre: ipse temporalis, ex Matre:*

(a) *Sent. l. 1, c. 16.*

ipse qui fecit : ipse qui factus est : ipse de Patre , sine Matre :
 ipse de Matre , sine Patre : ipse Conditoris templum : ipse Con-
 ditor templi : ipse Auctor operis , ipse opus Auctoris : manens
 unus de utroque , & in utraque natura : nec natura copula-
 tione confusus , nec natura est distinctione geminatus.

II. Est ergo pulchritudo increata , ut Deus : &
 creata , ut homo. Quis igitur non amet illam pul-
 chritudinem : sine qua nihil est pulchrum , ex qua
 omne est pulchrum ? Ipse homo factus , compara-
 vit sibi regnum cordium , non ferreo , sed ligno : non
 faciendo multa , sed patiando non pauca. Est idcir-
 cò supra omnia execranda execrabilis , qui illi non
 pendit ve&igal amoris. Sed quid mirum , si tu non
 pulcher , non ames pulchritudinem ? Esto prius ip-
 se pulcher , ut ames eum , qui est ipsa pulchritudo.
 Instruet te , ut eam acquiras , D. Augustinus : (a) Qua-
 res pulchritudinem ô Anima ! ut amet te sponsus tuus :
 etenim displices ei fœda. Ille autem , qualis est ? specio-
 sus forma præ filiis hominum. Osculari vis fœda pul-
 chrum ? sed non attendis , quia tu iniquitatibus plena es ?
 De illo dictum est : speciosus formâ præ filiis hominum ,
 diffusa est gratia in labiis tuis : propterea adolescentula
 dilexerunt te. Huic tu placere vis ô anima humana ! ô
 una in multis ! vis ei placere , non potes , quàm diu defor-
 mis es ? quid facies , ut pulchra sis ? prius tibi displiceat
 deformitas tua : & tunc ab illo ipso , cui vis placere ,
 pulchra mereberis pulchritudinem. Ipse enim , erit Re-
 formator tuus , qui fuit formator tuus. Ergo prius
 attende , quæ sis : ne audeas ire fœda in pulchri oscula.
 Quid expeditius , ut acquiras pulchritudinem ani-

Qq q 5

mæ

(a) In Psalm. 104. Psal. 44.

mæ tuæ? Respice in faciem Christi tui? vix respicis illius faciem: & mox despicias omnem pulchritudinem, quæ est super faciem terræ. Ille, cum esset in forma Dei, dilexit te deformem.

III. Rectè dixit Gregorius Nyssenus: *Anima est instar speculi: quod suscipit simulacra eorum, quæ illi obijciuntur.* Quod si pulchra speculo objicias: pulchram in se speciem, formamque suscipit: si verò deformia, deformem. Si igitur, animæ tuæ, quæ est instar speculi, obijciatur Christus, hoc est, Pulchritudo: & ipsa reddetur pulchra, quia suscipiet in se illius simulacrum, qui est speciosus præ filiis hominum. Ecce methodum acquirendæ pulchritudinis? Nullus quâcunque industriâ, licet longissimo tempore in pulcherrimas intendat formas, imò ipsum lucidissimum intueatur Solem: efficiet ut inde pulchrior, & clarior, vel Soli similior? Id soli reservatum Soli Justitiæ: qui se intuentes reddit virtutum radiis conspicuos, Gratiæ pulchritudine conspiciendos. Ad illum igitur, hoc Sacro-sancto tempore, quo illum expectamus, qui est omnium expectatio, convertamus nostros oculos: ut ab illo, qui est lux mundi, recipiamus, quo luceamus, radios. Aspiciamus illam faciem: quam aspexisse, pulchritudo est aspicientis. Intendamus illi Imagini, quæ fecit nos ad Imaginem suam. O pulcherrime, & speciosissime Jesu! quis non amet? quis non quærat? quis non adhæreat intimè tibi? cujus corona, æternitas: cujus amictus, felicitas: cujus intuitus, benignitas: cujus sermo, veritas: cujus conversatio, suavitas: cujus cogitatio, pietas: cujus denique complexus est, omnis boni satietas: ut

ut mea pulchritudo non sit formæ venustas, sed vitæ probitas. Quia

Dat probitas speciem : sed non species probitatem :

Qui probitate caret ; nil sua forma valet.

10. DIES DECEMB.

Christi est ; de via iniquitatis ad viam veritatis reducere, & deducere per eam. *S. Bernard. in sermon. de expos.*

Christus est
frater noster.

I. **P**rius necesse est, Christum sequi, quam possimus assequi. Nec est, quod nos terreat via, quâ illum sequeris difficultas : quia teste Sapiente :
(a) *Iustum deduxit Dominus per vias rectas.* De quibus ita Mellissus Doctor : *Via Domini, via recta, via pulchra, via plena, via plana.* Recta, sine errore, quia ducunt ad vitam : Pulchra, sine corde, quia docent munditiam : Plena multitudine, quia totus mundus est intra Christi sagemam : Plana, sine difficultate, quia donant suavitatem : *Jugum enim ejus suave est.* Ambulans igitur per has vias, pervenies ad Christi cunas. Sequere Christum per semitas, per quas graditur : ut attingas ad præsepe, in quo nascitur. Sed prius quis, & quantus sit, quem sequeris : ut mente assequaris, ejus intima penetremus adyta. Non est homo in mundo, cui cor non finderetur præ gaudio, si perciperet immentos thesauros, qui absconditi sunt in Christo, & quos consequi posset per Christum. Fratres Josephi peribant ferè inedia, & fame, quia nesciebant fratrem suum regnare in Ægypto. Quid hîc mortales affligimur in mundo : frater noster regnat super mundum in cœlo.

II. Gau-

(a) *Sap. 10. Suprà.*

II. Gaudete mœsti: exultate miseri: erigimini afflicti: sperate improbi: frater vester Iesus, ascendit super omnes cœlos, sedet ad dexteram Patris, est Rex cœlorum immortalis: si mihi non creditis, credite ipsi sic loquenti: (a) *Data est mihi omnis potestas in cœlo, & in terra.* Quid ille vobis non potest dare, cui data est omnis potestas? An aliud ad fidem faciendam requiris testimonium? ipse qui testatur, sit Dei oraculum. Christum esse Dei Filium, est conspirans vox omnium. Audi Hilarium: (b) *Filium Dei, Dominum nostrum Iesum Christum, docentes, dum de eo testatur Pater: dum de seipso profitetur: dum Apostoli prædicant: dum Religiosi credunt: dum daemones clamant: dum Judæi negantes, fatentur: dum ignorantes, intelligunt gentes: ne jam ambigendum permitteretur, quod ignorandum non relinquebatur.* Itaque, quare tristis es anima mea? potius gaude gaudio magno: quia Frater tuus, tam certò est Deus, quàm non incertum est, aliquem esse Deum: ipse dispensat divitias divinas pro suo arbitrio: largitur cœlestem gloriam pro suo imperio: gloriâ, & honore coronat quemlibet pro suo merito: non Angelum, non extraneum: sed fratrem tuum constituit Dominum domus suæ. Ad cælum admittet te, quia ad terram submisit se. Per suam sanctissimam Humanitatem via est, & ostium, per quæ sanctissima Trinitas ad nos venit: per quæ etiam ad eam transire, & in æternum mansionem apud eum facere debemus. Per eam portam ingreditur, & egredietur anima mea, & pascua inveniet amoris: ô ingredi animæ meæ! ô egredi! ô ire! ô sibi perire! ô per Christum transire, & ad Deum

(a) *Matth. 28.* (b) *l. 1. de Trin.*

Deum pervenire ! hæc porta Domini, iusti intrabunt in eam.

III. Non hîc se stitit amor fratris nostri ; ut esset via, & ostium ad Patris Regnum : quia jam eramus in paradiso exuti veste nuptiali, atque adeò nudi gratiâ : ideoque indigni gloria, prospexit nobis de regia purpura : quam ex omnibus venis, effuso sanguine tinxit, atque ita nuditatem nostram textit : hoc est, in se suscepit nostra scelera, & nobis dedit sua merita. Ut jam nacti fuerimus per ea strictum jus in hac vita ad Gratiâ : post hanc, ad gloriam. Et quidem illa merita sic nobis à Christo data, pluris sunt ad quid impetrandum à Patre ; quàm si nos ea ipsa opera, quæ Christus, & nos fecissemus : ut si nos fuissetmus, sicut Christus, illusi flagellati, spinis coronati, cruci affixi pro Dei Gloria : infinities minoris fuissent meriti illa opera, quàm Christi : quia fuissent hominis peccatoris : Christi autem, sunt opera Dei. Vide igitur, quantum debes Christo : qui in se tua, ut satisfaceret pro eis, suscepit crimina : & ne pro iis patereris, sua tibi largitus est merita : qui tanta mala tibi abstulit, & tot bona contulit. Propter tot, quibus te liberavit, mala : & tot, quibus te cumulavit, bona, duæ in te exurgunt obligationes infinitæ : quibus, ut facias satis : unum hoc, qui innumera potuisset, à te poscit : ut sicut ipse satisfecit pro peccatis tuis perinde ac si non tu, sed ipse peccata tua patrasset : sic tu non aliter offeras Patri merita ejus Filii, quàm si tua illa forent : ac per illa tibi augeas tua merita, adeoque cumulum Gratix, ac Glorix. Tu autem quæ hîc pateris, conjunge cum iis, quæ passus est Christus : & sine Deum hîc te ferire,

&

& in te favire: hoc enim est, per Christum ad Deum ire. Quia

Cum surit, atque ferit: Deus olim parcere querit.

II. DIES DECEMB.

Descendit huc ipsa vita nostra, & tulit mortem nostram. *Augustinus l. 4. confess. c. 12.*

Christi in nos
beneficia. I.

Quomodo pervenias ad eum, qui est Vita: nisi per eum, qui est via? Per fidem Christi, imitando Christum, venimus ad Regnum Christi. Belle Hilarius: (a) Non nos in erratica, atque in invia deducit ille, qui via est: neque illudit per falsa, qui Veritas est: neque in mortis relinquit errore, qui vita est. Ecce hic quomodo per Christi misericordiam pervenimus ad ejus gloriam? Eramus ob nostra scelera execrabilia monstra, & spectra: per Christum facti sumus gratissimum cælo, & Deo spectaculum: Eramus in limine Averni: jam sumus in vertice Olympi: Eramus in faucibus tartarei draconis: jam sumus in Corde æterni Patris: indigni eramus divinis oculis, jam digni sumus divinis amplexibus: eramus servi peccati, damnandi in ergastulo orci: jam sumus filii Dei, coronandi in Regno cæli. Altius non exaltavit Christi conjuncta cum Divinitate Humanitas, quam nos humiliaverat peccati nostri iniquitas. Acquivisset nostra miseria, si extraxisset nos à tartaro, & reliquisset nos miseros in hoc exilio: sed non quievit misericordia Christi, nisi nos extulisset super cælos, & in cælis super Angelos. Nimiùm fecisset, si nos filios

ira,

(a) *L. I. de Trin.*

ira, eximisset à poenâ iræ, si nos reos gehennæ, reli-
quisset in miseriis hujus vitæ: sed impetravit veniam
culpæ, & vendicavit à reatu poenæ. Plus quàm satis
fuisse, si impetrasset delicti veniam: sed insuper con-
ciliavit nobis quasi innocentibus Patris gratiam, &
amicitiam, Stupendum fuisse, si impetrasset solam
Patris benevolentiam, impetravit & ejus beneficen-
tiam.

II. Quid potuit ultrà facere? quæ difficile est vel
credere. Fuisse supra omnem fidem, si post tantum
flagitiorum cumulum, obtinisset minimum, quod
fingipotes, beneficium: obtinuit, ut ipsum Patris
Regnum, esset nostrum domicilium: ut ejus gloria,
esset nostra hæreditas, ut ejus vita, esset nostra immor-
talitas, ut ejus visio, esset nostra beatitudo. Nimium
fecisset, si impetrasset hoc semel: sed impetravit, ut
nobis daretur infinities, si toties perdidissemus, dum
postea poenitentes ad eum confugeremus. Denique,
quidquid est Dei, impetravit pro nobis Homo-Deus.
Vide igitur, unde te eripuit, & quod extulit? & vide, an
non sic certaverit ejus Misericordia cum tua miseria?
ut illa tantum hanc antecedit, quantum punctum
temporis Aternitas, punctum loci Immensitas. Gra-
tus est canis homini ob aliquot, quæ ei projicit ossa:
& homo ingratus est Deo, post innumera, quæ illi
contulit dona. Essetne aliquis tam projectæ audaciæ,
qui in vinculis captivus auderet vel optare, nedum o-
rare, ut rex suus, pro eo liberando, è suo solio descen-
deret in carcerem, eum liberaturus. Quod nemo aude-
ret optare, aut petere, hoc Rex gloriæ voluit pro te fa-
cere, dum pro nobis, quasi nocens est captus, ut fur, est
vinctus, ut malefactor, percussus, ut reus, damnatus,
ut

ut latro occisus. Quis non deficeret præ stupore, si mundi totius Monarcha, vile mendicabulum, bubulum, aut porcarium, reum mortis vel semel inviseret? Quid si proditorem suum? quid si pro illo reliqueret thronum, desereret Regnum, assumeret illius malefactoris statum, & abjecto diademate, ut alterum dmitteret, maneret in carcere?

III. Quod credimus vix posse fieri, fide novimus esse factum. Satis fuisset mihi remisisse culpam, voluit pro me & amittere vitam: poterat ignoscere sedens ad dexteram Patris, voluit, ut ignosceret, descendere ad uterum Matris: vel hoc saltem fuisset plus quam satis, voluit inde ascendere ad patibulum Crucis. Hæccine vana, an vera? hæccine fabula, an fides? si veritas, ubi nostra charitas? si supra nostra merita, tanta voluit pro immeritis facere, cur non conamur, pro merito satisfacere? ô quàm deberet nobis gratus esse Jesus, per quem grati sumus Deo! quàm nobis amatus, per quem facti sumus Deo tam amabiles! ô quàm piè hîc Augustinus! Descendit hîc ipsa vita nostra, & tulit mortem nostram, & occidit eam de abundantia vite sue, & tonuit clamans ut redeamus hinc ad eum, in illud secretum, unde processit ad nos, veniens in ipsum primum virginalem uterum, ubi ei nupsit humana Creatura, clamans dictis, factis, vitâ, morte, descensu, ascensu: clamans, ut redeamus ad eum. Est quidem proverbium: Sola miseria caret invidiâ; at nostra miseria, etiam Angelorum digna est invidiâ, ut dici possit verè cum Ecclesia: felix culpa, quæ talem meruit Redeptorem. Ita enim reparata est nostra miseria, tantaque coronata est gloriâ, ut pars magna sit nostræ felicitatis, fuisse infelices.

Per

Decemb.

Per Ch
felicita
lamitat
tam alt
mus pr
ut eum
aliquan
quàm p
Hîc

Filius
acce
in J
Christu
& hom

accep
simul
in tem
tres,
mus f
Augu
Primo
nitum
post ip
Maje
re Je
tum
tibus
surre
P
(

Per Christum enim successit nostræ miseriæ summa felicitas : ignominia gloria, paupertati opulentia, calamitati beatitudo, exitio salus. Nec fortassis unquam tam altè fuisset erecti, nisi priùs tam miserè fuisset prostrati. O felix casus, quem talis sequitur status! ut eum nanciscaris, ne doleas hîc te dolenda pati, cui aliquando dabitur Deo frui? Hoc non tam dicit, quàm prædicit Vates :

Hic homo torquetur, ne perpetuò crucietur.

12. DIES DECEMB.

Filius Dei non se exinanivit, amittens quod erat; sed accipiens, quod non erat. *S. Augustinus tractat. 17. in Joan.*

Christus, Deus
& homo.

I, **F**ilius Dei, cùm, quod erat, non amiserit, hoc est, naturam Dei; sed quod non erat,

acceperit, hoc est, naturam hominis : liquet Christum simul fuisse Filium & Dei ante tempora, & hominis in tempore. Hujus rei veritatem probabunt SS. Patres, quorum testimonia, veritatis sunt oracula. Primus sit, cui debemus primum Ecclesiæ Doctorem, Augustinum, inquam, D. Ambrosius. (a) Legimus Primogenitum Filium, legimus Unigenitum; Primogenitum, quia nemo ante ipsum; Unigenitum, quia nemo post ipsum. (b) Et alibi. In ipsa natura humana affectione Majestatem licet spectare Divinam; fatigatur ex itinere Jesus, ut fatigatos reficiat; Petit bibere, sitientibus potum spirituales daturus; Esurit, cibum salutis esurientibus traditurus; Moritur, vivificaturus; sepelitur, resurrecturus; tremendo pendet in ligno confirmaturus

Pars III.

R r r

tre-

(a) L. I. de fide c. 6. (b) Ibid. l. 1. c. 1.

tremantes : coelum caligine obducit, ut illuminet : terras tremefacit, ut solidet : Maria conturbat, ut mitiget, reserat tumulos mortuorum, ut ostendat domicilia esse vivorum. Creatur ex Virgine, ut ex Deo natus esse credatur : nescire se simulat, ut scire faciat nescientes. Item Eusebius Gallicanus : (a) Similis mihi aequalitate substantiae, vel naturae, sed Innocentiae, ac Justitiae paritate dissimilis : ut de meo haberet, unde pro me solveret, & de suo, unde penitus in nullo debitor appareret. De meo ergo habuit unde crucifigeretur : & de suo, unde conglorificaretur : de meo, unde caderet, de suo, unde resurgeret : de nostro itaque dedit peccati hostiam, de suo, indulgentiae tribuit gratiam.

II. Sed ut fusiùs ita & elegantius idem Auctor alio loco : (b) Parvulus natus est nobis, & filius datus est nobis. Hoc loco Propheticus sermo, Dei, & Hominis invenitur expressisse naturam. Utramque enim fides Catholica praedicat, & credit : Nam si hominem tantum dixeris Christum, negas potentiam, quā creatus es : si Deum tantum dixeris Christum : negas Misericordiam, quā sanatus es. Quid ergo ? Parvulus natus est nobis, & Filius datus est nobis. Natus est nobis, qui sibi erat : datus est ergo ex Divinitate, natus ex Virgine. Natus, qui sentiret occisum : datus, qui nesciret exordium. Natus, qui & Matre esset junior : datus, quo nec Pater esset antiquior. Natus, qui moreretur : datus, ex quo vita nasceretur. Ac sic, qui erat, datus est, qui non erat, natus est. Illic dominatur, hic humiliatur : sibi regnat, & mihi militat. Et paulò post : (c) Christus inseparabilis cum Patre substantiae, & ad terrena descendit, & caelestia non reliquit, & hic adsuit,

(a) Hom. 6. de Pasch. 1. (b) Hom. 6. de Nativit. 1. 9. 6. (c) Psal. 18. 6.

& illic non defuit. Nam sicut dicit Propheta : A summo calo egressio ejus , describitur quidem eundi , & redimendi velocitas , sed discursum nescit Immensitas , quia Deus ubique totus est. Accedere ad nos Misericordia potuit : recedere à se plenitudo non potuit. Qui enim excelsit omnia , quò recedit ? Ac sic Unigenitus à Patre missus , non amissus est. Et ideo dixit Propheta : (a) Erupit cor meum , verbum bonum. Sicut enim ex usu prolatum hominis verbum : ita ad audientem à loquente transfertur , ut tamen in eo , de quo progreditur , corde teneatur , sicut sermo , quem loqueris , & à te exiit , & tecum est , novo , & stupendo genere & transit , & remanet , transfunditur , nec elabatur , & quò dirigitur , pervenit , & unde emittitur , non recedit. Ita & Dominus Noster Jesus Christus , qui in principio erat Verbum : Deus apud Deum , ad nos prodiit , à Patre non exiit : illic adstitit , huc processit : ad nostra descendens , in suis remansit : sicut ad sua regrediens , nobiscum remansit. Et ad nos igitur Verbum incomprehensibile percurrit , & à Patris pectore non recessit.

III. Eadem est mens , licet alia verba S. Procli : (b) Venit ad salvandum , sed & pati illum oportuit. At quomodo utraque hac fieri potuerunt ? Homo purus salvare non poterat : Deus solus pati nequibat. Quid igitur ? iste Emanuel Deus , factus est homo ; & id quidem quoderat , salvavit : quid verò factum est , subiit passiones. Idem erat in sinu Patris , & in utero Virginis. Idem detinebatur inter Matris brachia , & ferebatur super pennas ventorum. Idem ab Angelis adorabatur , & cum Publicanis mensa accumbebat. Vix Cherubim aspicere

R r r 2

audebant,

(a) Psal. 44. 1. (b) Hom. de Nat. Dom.

audebant, & Pilatus interrogabat. Servus colaphis cadebatur, & ipsa creatura horrebat. Crucifigebatur, & thronus gloria non deserebatur. In sepulchro claudebatur, & calum, uti pellem extendebat. Inter mortuos reputabatur, & infernum despoliabat. Hic, ut deceptor calumniis afficiebatur, ibi, ut sanctus glorificabatur. Ob signo hæc omnia effato S. Augustini. (a) Christus factus est homo, qui erat Deus: accipiendo, quod non erat, non amittendo, quod erat. Ita factus est Homo - Deus. Erigat te Christus per id, quod homo est: ducat te per id, quod Deus, & homo est, perducatur te ad id, quod Deus est. Tu esto humanus erga Hominem, Divinus erga Deum, & eris acceptus Homini - Deo. Nimis quàm luculentè, tum suâ Humanitate, tum Divinitate (ut claudam usitato pen- so.)

Christus monstravit, quantum te semper amavit.

13. DIES DECEMBRIS.

Puderet te fortassè imitari humilem hominem; saltem imitare humilem Deum. S. August. tract. 25. in Joan.

Christi I.
merita in-
finita.

TOtis, velut in circo, viribus inter se certarunt, hinc hominis superbi miseria: indè humilis Dei Misericordia. Sed non æquo Marte: nam dum humilis Deus deprefit hominis superbiam, sustulit & miseriam: ut jam miserum esse, non sit Dei cogentis, sed hominis volentis: Enimverò. (b) *Quæ superbia sanari potest, si humilitate Filii Dei non sanetur?* Ait Augustinus: *Puderet fortassè imitari humilem hominem, saltem imitare humilem Deum.*

Quid

(a) Tract. 23. in Joan. (b) De Agon. Christi c. 11.

Quid non impetrabit à Deo Patre, humilis Dei Filius? quàm debet is esse apud Patrem gratosus, cum ejus gratiâ tot sint Deo grati? ubi Christi vel nomen tantum personat, illic Misericordia mox advolat. O vox miræ virtutis, per Christum, quâ auditâ commoventur omnia viscera Misericordiæ? Inter homines omnes solus est Christus, qui Patrem pro dignitate divina amat: quomodò Filius, qui sic amat, si aliquid rogat, non obtinebit rogata? Nomen Filii, sine ullo obsequio gratum est etiam celestissimis hominibus: quid non faciet Filii titulus, apud Patrem, tot titulis, quot obsequiis Patri præstitis (ut sic loquar) obstrictum? qui pensulatiùs secum expenderit Christi erga Patrem obsequia, censebit præmia omnia ei debita. Perierat Patri totus, quem creaverat, mundus: sed Filius ejus, ingressus mundum, suo sanguine expiavit, & perditum Patri restituit. Annè hoc parvi momenti est obsequium?

II. Plurimi in cælo Angeli, & omnes in terris homines, Patri jam perduelles, movebant illi suâ superbiâ bellum: ipse Filius voluit tantum damnum resarcire; humiliavit ergò se usque ad mortem, mortem autem Crucis: & sic reparavit gloriam Patris. Voluit homines pervicaces dedocere contumaciam, & docere obtemperantiam. Omnes homines Patrem contemptibiliter despiciebant, & illius violabant honorem, cui soli debetur omnis honor: Filius voluit eum pro omnibus honorare. In Patrem, omnes sacrilego ore blasphemabant: Filius, pro omnibus blasphemantibus Patrem, adorabat. Denique, ubi mundus scatebat Dei inimicis, tot ei restituit officiosissimos famulos, fidelissimos amicos, amantissi-

mos filios. Imò cælum incolis vacuum replevit Dei cultoribus, & amatoribus. Sed quali hæc omnia præstitit dignitate, quanto amore? Cùm fuerit omni ex parte infinitus; talis, tantusque fuit, ut non suppetat Patri, nec quâ intelligat scientiâ, nec quâ valeat potentiâ quâ possit præmiis sat dignis remunerari Filii obsequia longè dignissima. Illa si sint vera: imò, cùm sint vero veriora; hæc pauca nunc tecum expende: Si Deus tam sit beneficus, ut impiis beneficiat: si tam justus, ut justus ultra merita satisfaciât: si in omnes sit tam effusè munificus, ut nullo etiam benefaciendî expectato titulo, dona sua in omnes cumulatissimè profundat: an in Filium erit iniquus, qui in hostes tam est benignus? Age, quid ager Pater? ubi viderit se non posse superare Filii sui merita: sed minora esse omnia præmia, quæ Filio dedit, & in gratiam Filii, aliis quibuscunque hominibus, & quidem infinite minora quàm sint ipsius Filii officia.

III. Sufficit vel unicum ejus suspirium, ut omnes homines evadant æternum exitium. Propter pedis, aut manus vel minimum motum, deberet Pater ejus, conferre cuilibet homini quascunque virtutes, & quidem in excelsissimo gradu, quibus ulli unquam homines præcelluerunt: videlicet, fidem Abraham, Obedientiam Isaac, Tolerantiam Jacob, Mansuetudinem Moysis, Patientiam Job, Pietatem Davidis, Castitatem Josephi. Meretur vel una ejus oris vocalis, ut omnes homines, tam ardentè Deum amarent, quàm omnes simul in-cælo Seraphini. Imò ut concipias spem immensam, per immensa Christi merita, quidvis à Patre impetrandi: vel unica, quæ ex Divinis ejus oculis stillat lachrymula, tanti est apud Patrem

Patrem meriti, pro nobis pretii: ut tamen Pater propter illam unam largiretur omnes favores, gratias, dona, beneficia, virtutes, ac sanctitatem, quæ largitus est Matri sui Filii; necdum fecisset Filio suo satis, plura mereretur illa lachrymula, majora posset exigere Filius præmia: plura & homo posset petere munera. Quid ergo negabit Pater, si nos quidpiam vel petamus per illum, vel ille pro nobis? si Deus supra expectationem, contra opinionem, citra merita, supra modum, ad usque excessum est munificus; etiam cum homines judicant non debere conferri gratiam, & beneficium: sed potius inferri poenam, & supplicium: annè parens & avarus erit, cum homines judicabunt debere, non tantum gratiam dari, sed velut debitum reddi? Si igitur habeas amicum tibi Filium: experieris tibi amicissimum & Patrem. Ad tuas preces accurret Filius, succurret Pater: uterque tibi erit amicus: non tantum ut donet liberalis, sed ut juvet fidelis: quod est argumentum sinceri amici, ut benè Poëta.

Hunc fidum dico, bene qui succurrit amico.

14. DIES DECEMB.

Omnia bona terrena contempsit Christus; homo factus, ut contemnenda monstraret. *S. August. de Cath. rud. cap. 22.*

Christus est nobis exemplar.

Non est scientia contemnenda, scire, quæ sint contemptibilia: sicuti & virtus est maximi æstimando, æstimare æstimabilia. Idèd Pater æternus nobis contulit beneficium inæstimabile dum ad nos misit suum Filium, ut esset unus nobis Magister; qui nos doceret non modò præceptis,

sed

R r r 4

sed exemplis, quæ sunt contemnenda, quæ æstimanda. In primis, nihil in terra æstimavit, quod est terrenum; sprexit in corpore, quidquid est corporis; vilipendit in tempore, quidquid est temporis, nihil duxit inter mortales, quidquid est mortale: omnia bona terrena despexit, ut suaderet esse despicienda, & omnia mala terrena sustinuit, quæ præcipiebat sustinenda: ut neque in illis bonis quæreretur felicitas, neque in hisce malis infelicitas timeretur. Illa igitur fecit, quibus, ad sequendum Deum, invitaremur: illa pertulit, quibus, à sequendo Deo, deterrebamur. Imò passus est Christus, antequam ut pati posset, viveret. Sic enim D. Paulinus. (a) *Ab initio sæculorum Christus in omnibus suis patitur: Ipse est enim initium, & finis, qui in lege velatur, in Evangelio revelatur: mirabilis semper, & patiens, & triumphans in sanctis suis Dominus. In Abel occisus à fratre: in Noe irrisus à filio, in Abraham peregrinatus, in Isaac oblatus, in Jacob famulatus, in Joseph venditus, in Moyse expositus, & fugatus, in Prophetis lapidatus, & sectus, in Apostolis, terra, marique jactatus, multis, ac variis beatorum Martyrum cruciatibus frequenter occisus.*

II. Ante Christi Adventum, homines omnes in mundo, in mundum, & ea quæ sunt mundi, toto naturæ impetu inclinabant: Christus non habuit, ubi Caput suum reclinaret; mundum ingrediens, voluit nudus nasci, egrediens, nudus & mori. Homo ventosissimo fastu inflatus, exaltabat se super omnia culmina terræ: Christus depresso se usque ad pedes Judæ. Homo quilibet, inter homines ambiebat esse primus hominum. Christus, inter homines factus est oppro-

(a) Epist. ad Ursulum I.

probrium hominum. Homo intemperanter expe-
tebat dignitatis excelssimæ decus : Christus aded
fecit se despicabilem , ut non esset ei species , neque
decor. Quidquid homo diligebat , Christus odit :
quidquid magni pendebat, Christus flocci fecit : fu-
git, quæ ille sectabatur, abjecit , quæ ille admisit. Si
nolis decipi mundi mendaciis , insistas , necesse est
Christi vestigiis. Quidquid enim fecit, disciplina no-
bis est faciendi : ipsius vita, omnibus vivendi est for-
ma, omnis ejus actio, agendi est norma. Appositè ad
rem nostram D. Chrylologus : (a) Christus sicut ovis,
& volens, & tacens tondetur, ut tegat illam, quam Adam pri-
mus intulit nuditatem : velut agnus occiditur , ut peccatum
totius mundi immolatus absolvat , ponit pro ovibus animam
suam, ut impleat & pietatem Pastoris, & curam. Tibi er-
go Rex , tibi Sacerdos , tibi Pastor , tibi sacrificium, tibi ovis,
tibi agnus , tibi totum , factus est , qui fecerat totum. Et
qui sibi nunquam , tibi toties immutatur : propter te va-
rius monstratur in formas , qui manet unica sua Majestatis
in forma.

III. Nihil Christus, per omnem vitam magis in-
tendebat, quàm gloriam Patris. Hæc si tibi exemplo
Christi, vivendi regula, major Dei gloria. Aliud
agere , est ultima insania. Major enim est insania,
quàm si quæreres nivem ad te calefaciendum : aut
pietor usurparet ad pingendum ferram fabri. Nihil
est tam præter rem, tam extra propositum, tam ab-
sonum, tibi que inconueniens, quàm cum studes, non
dico tuo honori, sed & utilitati, nisi hoc ipsum cedat
in gloriam Dei. Te perdis, si aliquid, quod non ce-
dat in Dei honorem, quæris. Non attendas , dum

Rrr 5

ali-

(a) Serm. 23.

aliquid intendis ad voluptatem, an sit jucundum ad difficultatem, an sit molestum, ad utilitatem, an sit probrosum, ad commoditatem, an sit acceptum, non attendas, displiceat, an placeat, pungat, an ungat: effe-
rat, an deprimat: sed unum tibi hoc semper propone, & à te inquire, an, quod agis, vel omittis, sit Deo ho-
noricum, & gloriosum. Infirmus, valetudinis recu-
perandæ studiosus, non rejicit potionem, quia amara
est, non sumit frigidam, quia delectat, sed so- lum at-
tendit, an valetudini conducatur. Peregrinus dum in-
terrogat, ne aberret, semitam, sive dirigatur ad dexte-
ram, sive ad sinistram, sive ad Orientem, sive ad Occi-
dentem, sive ad ascensum montis, sive ad descensum
vallis, perinde est illi, dummodò illa via ducat ad viæ
metam: sic te geras in hac vita, ut peregrinus in via.
Oportet rebus sublunaribus uti, non frui: & sic uti,
prout conferunt Divinæ Gloriæ. Hic enim omnia,
sunt media ad finem: non habent usum propter se.
Nihil sumas, quod ad suum finem non dirigas, licet
pretiosum sit, quia inutile erit, nihil relinquant, quod ad
illum faciat, licet acerbum sit, quia perniciosum erit.
In omnibus semper aspice Numen, & ex ejus aspe-
ctu accipies lumen in mente, vulnus in corde. Quia
Numinis aspectus penetrat cum vulnere pectus.

15. DIES DECEMB.

Non dedignetur, quod fecit Christus, facere Christia-
nus. S. Augustinus tract. 58. in Joan.

Christiani I.
est imitari
Christum.

A Christo mutuatus es nomen, ò
Christiane! Talem te esse prodas
magis opere, quàm nomine. Audi
Christiane, & expende verba Salviani; & indignum
te censebis nomine Christiani: (a) Magna videlicet,
nobis prerogativa de nomine Christianitatis blandiri possu-
mus; qui ita agimus, ac vivimus; ut hoc ipsum, quod Chri-
stianus populus esse dicimur, opprobrium Christi esse videat-
ur. Nónne multorum Christianorum vita, non tam,
ut Job loquitur, est militia, quàm malitia? Nón-
ne illorum vita, non tam est benè agendi exemplum,
quàm peccandi documentum? Tam illis invisa est
Paupertas; ac si Christus, ut eam fugeremus, jussis-
set præcepto. Humilitas, illis non est nota, nec de
facie; imò, & ignota de nomine: tam illis est exo-
sa, quàm ipsum odium. Mansuetudo, illis est mon-
strum, & prodigum; idèd, & inter illos est ludi-
brium. Talibus illudit, qui paulò antè Salvianus:
(b) Uti est Christianitas nostra; qui ad hoc tantum-
modò Sacramentum salutis accipimus, ut mājori postea præ-
varicationis scelere peccemus? Nos Ecclesis Dei ludicra
anteponimus; nos Altaria spernimus, & theatra honora-
mus: omnia denique amamus, omnia colimus; solus no-
bis in comparatione omnium Deus vilis est. Diſta Princi-
pis æstimantur, ut pronuntiata: decreta à Rege,
habentur pro lege: Cæsaris diplomata, sunt qua-
si Numinis oracula. Si tanti facimus hominis, non
rarò sacrilegi dicta; cur non æstimamus Dei hominis
facta?

II. Quid

(a) De gub. l. 3. (b) Supra l. 4.

II. Quid causæ est ; ut si quispiam Christianus futura credit, futura non timeat ? Quid causæ est, ut si credit, quæ dixit Christus; non timeat, quæ minatur Christus ? credis minanti Christo, se impios projecturum in tenebras exteriores ? cur, cum sis filius tenebrarum, non metuis te illic projiciendum ? Si non credis verbis, quæ dixit Christus, non credas præmiis, quæ promisit Christus ? neque enim se probat promissionibus Christi credere ; qui non sic agit, ut possit ad promissa à Deo præmia pervenire. Imitari Christum; non tantum decet, quia est dignitas; sed oportet, quia est necessitas. Si Christum imitari, est gloria; non erit arduum, ferre contemptus hominum, & opprobria. Non est contemptus, ubi dignitas est contemni. Satiùs est propter Christum semel contemni ; quàm omnibus hominibus semper præponi. Pudeat nos, Ethnicos plura fecisse, & graviora tulisse pro umbratili; quàm nos pro celesti gloria. Fuerunt olim Barbari, sui Regis tam amantes, ut quod est potius amentis; si Regi deessent oculi, ipsi suos eruerent oculos; si deessent manus, suas sibi ipsi abscinderent : tum demum se rati esse amantes sui Principis, si eum imitarentur vel in vitio corporis. Christus, ut hoc modo eum imiteris, non jubet, imo prober. Si Christus dumtaxat, quid faciendum esset, dixisset, nec tamen quidquam illorum fecisset: tamen hoc exequi, non esset obsequium, sed debitum : quantò magis, cum nihil suaserit faciendum, quod ipse priùs non fecerit ? Si aliquis è cœlo delapsus Propheta simpliciter asseruisset amplectendam paupertatem, non haberet, quò se purgaret, qui eam non amplecteretur. Quantò magis
cum

cum ipsa Dei sapientia, quæ ore Prophetarum locuta est, & in se perfecit, decet nos facere?

III. An putamus otiosa fuisse Christi verba, cum aperiens os suum in monte, dixit: (a) *Beati pauperes spiritu*. Si iudicas illa verba produsse ex ore Veritatis; cur credis beatos esse divites? Si ais, te non credere: ajo te non sapere, qui præponis opes egestati, quasi non crederes veritati. Dixit eadem Veritas: *Beati, qui persecutionem patiuntur propter justitiam*: tu persecutionem non prosequeris amore, sed prosequeris odio; atque ita tuum præfers Christi iudicio. Si non esset opus pati: fuisset nobis otiosa vita Christi patientis. Annè vanè, & sine fructu voluisset Deus affligi Filium suum Unigenitum sibi tam dilectum, si nihil referret facere, quæ ipse fecit; nec opus esset nos conformes esse Imagini Filii sui? Non est Deus impius, ut sine causa gauderet tam atrociter sævire in Filium, in quo sibi semper bene complacuit: nisi nos ejus exemplo pati, sibi esset placitum. Efferæ feræ, & sanguinariæ belluæ sunt ergà foetus pientissimæ; & quæ alios dilacerant unguibus, illos mulcent amplexibus. Quomodo Deus, qui habet viscera Misericordiæ, erit in Filium tam immisericors, ut velit eum tanta pati sine fructu patientis, aut necessitate nobis patiendi? Scelera nostra, licet maxima, & plurima, non requirebant tanta, quæ passus est tormenta, ut expiarentur; plus quàm satis erat una guttula, non dico Cruoris, sed sudoris: requisivit ergò illam cruciatuum atrocitatem, vitæque austeritatem, necessitas nostra imitandi Christum; & patiendi, quæ est regia via cæli. Aut Deus sævus est, & dirus: aut summè neces-

(a) Matth. 5.

necessarium est nobis, humiles, afflictos & inopes esse. Christum imitari, non est aliud, quam quod ipse æstimavit, illa æstimanda existimare: & quæ despexit, despiciere. Unde eximie eximius Doct. Aug. (a) *Sola adversus omnes errores via munitissima Christus, ut idem ipse sit Deus, & homo: quòd itur Deus, quòd itur homo. Si vis salvari, Christum studeas imitari.*

16. DIES DECEMB.

In quo non est peccatum, ipse venit auferre peccatum. S. August. tract. 4. in epist. Joan.

Christus peccati maximus osor.

VEL suspicari in Christo umbram peccati, sacrilegii est peccatum. Quomodo potuisset peccatum auferre, in quo prius fuisset auferendum? Verè igitur D. Petrus: *Qui peccatum non fecit. Qui potuisset committere peccatum, qui ardebat immenso odio peccati? Sciebat obstrui viam ad cælum solo peccato: ut igitur aperiret viam ad vitam, debuit abolere culpam. Et cum tantus sit osor peccati, nullum unquam relinquit impunitum. Quia ut soletur D. Augustinus, (b) Deus nec iusto, nec peccatori parit, illum flagellando, ut filium; illum puniendo, ut impium. Inò, adeò invisum est Deo peccatum, ut ne quidem possit esse alteri auctor, ut peccet: quod tamen non potest committere, ad bonum aliquod indè eliciendum, solum potest permittere. Hinc iterum D. Augustinus: (c) Homo, & peccator, duo nomina sunt: in ipsis quare, quid fecerit Deus: quare quid suaserit, diabolus. Homo,*

à Deo

(a) De civit. l. 11. c. 2. (b) Contra Faust. l. 22. c. 20. (c) l. 50. Hom. 6.

à Deo factus est : peccatum , suadente diabolo ab homine factum est. At Christus, qui non homines vitiis oppressos ; sed ipsa vitia, neque peccatores, sed peccata oderat, voluit tollere peccatum, & redimere peccatorem. Voluit tamen tam grande malum , quale est peccatum, ut vel committeret, vel omitteret, esse in potestate hominis, ac plena committendi, vel omittendi libertate. Hinc Augustinus. (a) *Motus aversionis, quod fatemur esse peccatum ; quoniam est voluntarius, in nostra est positus potestate. Si enim times illum, oportet ut nolis ; si autem nolis, non erit.*

II. Nos membra Christi sumus : caveamus igitur, ne in pulcherrimo Corpore deformitatem efficiat unus artus corruptus & foedus. Quantum deventraret sponsam formæ elegantissimæ putridus nasus, aut os immane distortum, aut genæ vermibus scatentes , aut gibbus in tergore eminens. Corpus Christi non tantum est pulchrum, sed ipsa pulchritudo. Membrum Christi immortalis est, ô homo mortalis ! quanta igitur tibi habenda est cura, ut quantum patitur humana conditio, illius imiteris & immortalitatem, & incorruptionem, ne dissones illius puritati. Si veste trita, pannosâ, & ad speciem ridiculâ indueres effigiem alicujus Sancti, habereris non tantum impius, sed sacrilegus. Multò est indignius, tam speciosum Christi Corpus, putido, & rancido, ac cadaveroso membro deformare : quod ipsum agis, quoties, scelus committis. Sicuti in cœlo animæ nostræ, juxta ac corpora summa nitebunt puritate, & Deum laudabunt : sic & in hac vita & animæ & corporis summa illum debemus puritate cole-

(a) L. de l. arbit. c. 20.

colere. Geminæ illæ, ex quibus homo conflatur, hominis partes, corpus, & anima, debent conspiranti inter se foedere pacisci, ut pariter contendant ad tuam beatitudinem puritate; ne voluptate aliqua pellectus, nimis indulgens parti tuæ mortali, te condemnes ad mortem. Puritatem cœlestium Thronorum debet æmulari corpus tuum, ut quemadmodum in illis residet, Deus, ita in tuo corpore, quod est Templum Spiritus Sancti, ut sit vas in honorem.

III. Cùm Christus pro immensis suis, quibus nos cumulavit beneficiis, jure à nobis exigit cordis nostri amorem non modò sumenum, sed totum, nec quidquam magis repugnet huic amori, quàm peccatum: debemus plus odisse peccatum quàm ipsum Tartarum, & malle per omnem æternitatem, omnibus omnium dæmonum affligi cruciatibus, quàm uno momento contaminari minimo delicto, quo displiceamus Dilecto. Sed undè hauriemus tantum illum, quo peccatum horreamus, ne Deo displiceamus, amorem? Amor non alio indiget Magistro, quàm seipso. Ipse sibi & Magister, & discipulus est: docet, & discit. Docet amor esse amandum: & amando discit, quomodo sit amandum. Ab amore instruimur ad amorem. Ut calleas amandi præcepta, non opus est, ullos consulas, qui vanas profitentur scientias, Præceptores. Frustrà te conferas vel ad Stoam Chrysippi, vel ad porticum Zenonis, vel ad Academiam Platonis, vel ad Liceum Aristotelis, ut recipias documento amoris. Tota illorum eruditio, est vanitatis tantum professio. Sub illorum disciplina unum duntaxat discies amorem cœlestem dediscere. Juvenis quidam scientiarum cupidus, Pari-

cupidus, Parisios petiit, ingressus scholam, cum fors Magister è suggestu, illa Christi explicaret verba: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, &c.* Surgens, abituriebat, stupentibus omnibus, & verò sciscitante Magistro, quid hoc rei esset; quod eadem horâ, quâ scholam ingressus fuerat, desereret? reposuit: Sat, inquit, multa hodie didici, cum illud, quod audiui, perfecero, revertar: & inde abdidit se in Asseterium, ut illic amandi acciperet magisterium:

Solo ab Amore, Deum disces super omnia amare.

17. DIES DECEMB.

Non errabis; quando ibis ad Christum per Christum.

S. August. d. Epicur. & Stoic. c. 8.

Christus I.
est via.

ERRARE in via ad vitam, est strenuè properare ad æternam poenam. Peregrinarius in Domino; vide insistas viæ, quâ tendis ad Dominum. Nemo novit viam cæli, nisi, qui per viam illam ambulavit. Nemo ascendit ad cælum, nisi qui descendit de cælo, Christus Jesus: & qui per illam viam, quam ille monstravit, incedit. Antequam Christus ad cætus hominum descendit, via cæli incognita erat omnibus hominibus: nullus enim fuerat ingressus cælum, nedum progressus per viam cæli. Ut illic ascenderemus, ne in viâ aberraremus à via, debuit ad nos descendere, qui est via. Non sic Christus nobiscum egit, ut solent rustici: qui interrogati à peregrinis de via, viam vel digito semel ostendunt, aut describendo diversa, per quæ transeundum est, loca, & pagos; ipsi sine ulteriori cura securi domi manent, & quieti sedent; ne amplius, ne errent viatores,

Pars III.

S s s

tores,

tores, sunt solliciti. Tota Christi vita, non est aliud, quàm recta ad cœlum via. Quicquid docuit præceptis, confirmavit exemplis. Non opus est amplius viam investigare; ubi nobis sua reliquit, quibus insistamus, vestigia. Non tantum de via, quæ tenenda est, instruit; sed ut teneamus, præit: viæ dux est, non modò præceptor. Sicut tota nostra vita, non est aliud, quàm via: sic totum nostrum vivere, non est aliud, quàm ad metam alicujus viæ tendere. Via altera est spatiosa, quæ ad mortem; altera angusta, quæ ducit ad vitam. Vide, quam viam ineas, ne pereas.

II. Quid, si ut modò certi sumus de cœlo; ita æquè non incerti fuisset, illuc non posse nos pervenire, nisi pedibus; nec aliud deindè requireretur, nisi viam ignotam scire, & aliquis nos de ea tenenda doceret; imò, qui tanti esset comitatus, ut vellet esse in itinere comes, & dux: quis esset, qui non accingeret se ad iter, ut posset pertingere ad tam optatam metam itineris? Quod tibi est in voto, est in promptu, habes in manu: quod voves, tenes. Ad cœlum tenditur, non corporis pedibus, sed virtutum actibus. Christum habemus, qui præeat, ducem: cur igitur, Christum non sequimur præeuntem? cur non credimus viam docenti? Inter omnia, hoc est, præ omnibus tuum votum, pervenire ad Christum; per Christum ibis ad Christum. Non putas te erraturam, Sapientiâ Dei duce? An times, ne excidas salute, præeunte Salvatore? Acta Christi, nobis sunt via ad Regnum Christi. Docuit Christus viam ad cœlum, esse Humilitatem. Quis unquam inter homines, vilissimus filius terræ, sic se humiliavit, ut altissimi Dei Filius, Rex cœli? Quæ est creatura, cui se

se non submisit, ejus Creator? Submisit se Angelis; dum ab uno illorum voluit confortari, cum ipse omnium esset fortitudo: Itemque, cum jam captus, diceret se posse ad nutum habere duodecim legiones Angelorum, ut eriperetur de manibus Judæorum; quali ipse non posset, sine ipsis. Iterum se illis submisit, dum jam in deserto esuriens, ab illis voluit, quasi mendicus eleemosynam accipere, quo pelleret famem, precarium panem, cum ipse potuisset lapides in panes convertere. Submisit se non modò Angelis; sed & hominibus, & quidem omnis generis, fortunæ, ordinis.

III. Inprimis, Matri suæ, & Josepho, illis subditus. Deindè sacrilegis Principibus, Cæsari, Herodi, Pilato: impiissimis Sacerdotibus, Annæ, & Caiaphæ: impudoratis scurris, & selectissimis totius Judææ nebulonibus, ab illis vinctus, conpuitus, flagellatus, Cruci affixus: submisit se creaturis omnibus, permittens in se sævire frigus, æstus, ferrum, Crucem, sputa, arundinem, spinas, funes. Adhuc nè aliquis superest, vel aliquid, cui se non submisit? Nulli sunt, qui illum tetriori persequuntur odio, adeoque magis illi sunt exosi, quàm dæmones, utpotè, quos ipse palam in se triumphavit, dum illos dominatu suo spoliavit, & tamen tam atrocibus illis suis inimicis se voluit submittere, dum passus est se à diabolo tentari, & duci super pinnaculum templi: & tradi, cum pateretur, potestati tenebrarum. Non est creatura, vel in terra, vel in cælo, vel in orco, ab altissima, usque ad vilissimam, ab optima, usque ad pessimam, cui se non subjecerit, ut te efferret. Nullum propè fingi potest, quod auribus non percepit

convitium, nullum, quod corpore non excepit supplicium. Vincens est, ut fur, consputus, ut blasphemator, percussus a lapâ, ut Pontificiæ Majestatis violator, derisus ut sacrilegus in Deum; flagellatus, ut malefactor; spinis redimitus, ut Regiæ dignitatis affectator; ad mortem condemnatus, ut populi seductor; suspensus in patibulo, binos inter latrones, ut Princeps latronum: atque ita, ut omnium sceleratissimus, interfector omnibus cruciatibus. Ecce hîc re&issima via ad Regnum Dei, sanctissima gesta Christi. Et quod Christo non debes amoris tributum? qui se voluit, quod imitareris, tibi esse exemplum? Hoc mihi jam ratum est, & fixum; totum cor meum in te figere, & me ad normam tuæ vitæ fingere: Donec aërem cor trahet, simul trahet, simul attrahet spiritum amoris: donec venæ micabunt, simul emicabit amor: donec immortalis meus vivet animus, simul te amabo. Sine manibus, sine pedibus, sine lingua exercetur Amor: ubi cor est, ibi est copia amoris. Tuo igitur Cordi Sacro-Sancto, totum cor consecro, dico, dedico: donec in Templo magno tuo celebrem solemnitatem hujus meæ dedicationis; ubi omnia tua, erunt mea, si hîc mea sint prius tua. Eris cum Christo concors, si dederis ei cor:

Ne fias vacors, esto cum Numine concors.

18. DIES DECEMB.

Lux tua, veritas; & veritas Tu. *S. August. Confes. 4. c. 9.*

Christus est
veritas.

NON satis fuit Christo, si nobis, ne erraremus ambulando, esset Via; Vo-

luit, ne deciperemur credendo, esse Veritas. Veritas

ritas procul habitat à sensibus ; quia illi innexi sunt innumeris erroribus. Si credis tantum visui , eris Christo invisus : si auditui, malè apud eum audies : si odoratui, non eris Christi bonus odor : si tactui, audies statim ; (a) *Noli me tangere* : si gustui, non gustabis, quàm suavis sit Dominus. Renuntia sensibus, ut percipias, verborum, quæ Veritas loquitur, sensa ; aliàs censeberis inter insensatos. Veritas, est cælestis planta, non floret in terris : non alitur carne, & sanguine ; quia caro & sanguis non revelabit tibi arcana Veritatis. Antequam ad nos descendit Veritas, hoc est, Redemptor generis humani ; totum mendacii tenebris caligabat genus humanum, veluti in cæco specu, aut tenebricoso antro, aut tetro spelæo : ita ut nulla pateret vel rimula, per quam vel tenuissimus Veritatis radius posset elucere. Hinc, sicut nulla Divinæ Veritatis lucebat scintilla ; nulla quoque Divini amoris ardebat favilla : tandem, ut, dissipatâ veluti opacâ nube, Veritas ubique lucis suæ effunderet radios, quæ semper fuerat sursum, Veritas deorsum descendit ; ut homines, qui erant de deorsum, quæ sursum sunt, quærent ; quæ sursum sunt, saperent. Quidquid non est ad normam Christianæ Doctrinæ, sive Veritatis, est mendacium, fraus, vanitas, error. Quantum ergò sumus obnoxii Christo ; cujus doctrinâ, possumus nullis obnoxii esse erroribus. Omnes per Fidem credimus vera ; sed non omnes credimus verè.

II. Si credis vera, quæ Christus dicit ; cur moribus contradicis ? Si est verum, (quod indubiè est vero verius) quod oportuerit Christum pati, ut in-

Sss 3

trâ-

(a) Joan. 20.

traret in gloriam suam ; cur tu non modò pati nolis, sed patiendi occasiones fugis ? Si verum est, Deum providere omnia in bonum iustorum ; cur tam acerbè affligeris ? cur tam amarè angeris, levibus, quos subis, laboribus ; exiguis, quas pateris, angustis ? Si hæc quàm vera, tam verè credis ; dum adversa tibi eveniunt, totus lætitiis incederes. Si hîc in terris videres, delapsum è cælis, unum aliquem vel è sanctissimis Viribus, ut Davidem ; vel ex Apostolis, ut Paulum ; vel ex Angelis, ut Gabrielem ; qui tibi certò asseveraret, & quidem ex parte Dei, esse Dei voluntatem, desiderium, addo & imperium, ut hanc, quâ affligeris, æquo animo sustineres calamitatem ; quia illa cederet in magnum tuæ & gratiæ in terris, & gloriæ in cælis cumulum ; nõne hoc sufficeret ; ut illam perferres non modò cum patientia, sed lætitia ? Agnosce hîc tandem te, qui credis vera, non credere verè. Cur non modò toleras, imò, & toto desiderio non anhelas pati ? cùm idem sit hîc pro Christo pati ; imò, & patiando mori, ac cœlo nasci. Illud quod tibi è cœlo adferret nuntium ; Paulus, vel Angelus, non debes tam certum existimare, ac quodcunque punctum fidei : in simili enim eventu posses incertus de veritate ambigere ; an non sit sub Angelo lucis, satanas ; aut sub pelle ovina, lupus ; aut spiritus malignus, qui tibi illudat : & denique, cùm possis falli tuis sensibus. Igitur, si Veritas hæc ex fide certior sit, quàm si Angelus de cœlo Evangelizaret tibi ; cur minùs te debeat commovere ?

III. Nos, qui gloriamur nomine Christiano ; nihil minus facimus, quàm quæ Christus. Quomodò
pos-

possemus majori odio prosequi Paupertatem; quàm, si Christus sub interminatione æterni exitii, nobis præcepisset odisse, & fugere Paupertatem? Quomodo potuissemus, magis averfari Humilitatem; si dixisset: Omnis, qui se humiliat, damnabitur; quàm modò, cùm tamen promittit, eum, qui se humiliat, exaltandum? testimonium est Christi; & scimus nos Christiani, quia verum est ejus testimonium. (a) *Beati, qui persecutionem patiuntur propter justitiam; quoniam ipsorum est regnum cælorum.* Nos ita persecutionem abominamur; ac si dixisset: Miseri, qui persecutionem patiuntur; quia ipsorum est domus infernorum. Dicit Christus: *Beati mundo corde, &c.* Quis tamen in mundo, studet esse mundo corde? Scimus, quod Christus sit Veritas; nec tamen plus ei credimus, quàm si esset ipsa vanitatum vanitas. Si quid nobis suadeat mundus; nobis oraculum; Si quid suggerat dæmon; nobis quasi lex est; tam facile illi credimus; ac si pro nobis fuisset mortuus. Ita averfamur Christi consilia, spernimus monita, contemnimus imperia; ac si illa effutiisset, vel fatuus aliquis in trivio, vel histrio ridiculus in theatro, vel Syco-phante in foro. O Deus! hoc debeo corruptæ naturæ, quæ corpus, ut inutile pondus humi premit, unaque secum colligatum animum, pronum in terram vergit. Cupit quidem anima, tanquam Aquila supra terras, & maria, & nubes, & supra quidquid est mortale in hac vitâ mortali euiti, ac defigere oculos in contemplandâ luce Veritatis tuæ; sed ah! catenâ carneâ corporis innodatus, retrahor ad ima; sed, an idèò, quia non possum sumere pennas, ut aquila, & tam altè

S s s 4

vola-

(a) *Matth. 5.*

volare, non potero te amare? En Christe; quia tu es Dominus cæli, & terræ, totius cæli, & terræ stipatus amoribus: Tibi procumbo, quidquid hîc, vel illic immortalium flammarum collucet, illud totum tibi repræsentio; ut amoris mei suppleant defectum. Illic in regione Veritatis gaudebo, videns in te uno, omne verum.

Est pro ventre merum; pro mente, & pectore verum.

19. DIES DECEMBRIS.

Dignus planè est morte, qui tibi recusat vivere. *Bernard. super Cant.*

Christus I.
est vita.

CUi potius oportet vivere; quam ei, cui omnia vivunt? in quo vivimus, movemur, & sumus? qui est Auctor omnis vitæ; qui est vita vitæ nostræ, qui sibi viventibus promittit vitam æternam? An non dignissimus morte, & quidem æternâ, & in eâ pœnis sempiternis, qui recusat ei vivere; ex quo, per quem, & in quo est omnis vita? Vivere Christo; est mori mundo; mori mundo, est nihil sapere eorum, quæ sunt mundi. Sicut cadaver; si induatur purpurâ, & bysso, & non erigit cristas; si ab omnibus, ut Dominus omnium, prono capite honoretur; varii procures, eum ut Regem omni prosequantur cultu, non inflatur fastu: si illi apponantur selectissima fercula, suavissima bellaria, generosum massicum; nullum prodit famis indicium, edendi desiderium: omnia ei, quæ expetunt omnes, offerantur; ita se gerit, ac si nihil offerres; caret omni motu, & sensu. Si talem te exhibeas circa bona mundi; mortuus es mundo: & sic

sic mori mundo, est vivere Christo. Potestne fingi
beatior vita; quam ejus, qui potest verè sine fūco di-
cere cum Paulo: *Vivo ego, jam non ego; vivit verò in me
Christus?*

II. Quid jucundiùs; quam vivere ei, qui immen-
sitatis suæ circulo infūbito continet omnem beatita-
tem? cujus Potentiæ, nihil est arduum; sapientiæ, ni-
hil obscurum; Majestati, nihil non subditum; Feli-
citati, nullum non gaudium illigatum. Cujus tota
vita in amoribus Divinis decurrat; ita ut ipsum ejus
vivere, nihil sit, nisi Christum diligere. Ut ipsæ
quas trahit, auræ, sint anhelitus amoris: ut omnes
cordis reciprocationes, omnes arteriarum pulsus,
omnes discursus spirituum, Christo dedificentur,
tamquam nobiles impetus amoris: ut Christo cor
se agitet, ei pulmo respiret; ei jecur sanguinem co-
quat; ei sanguis in venas diffuat; ei venæ micent;
ei ossa durentur, ei nervi se tendant; ei spiritus dis-
cursent; ei calor vitalis æstuet; ei medullæ pingues-
cant: Christo denique soli nutriatur, vegetetur,
crescat, sentiat, cogitet, velit, vivat, moriatur. Ut vi-
vas Christo, debes sic aspirare ad ejus amorem, sicut
corpus assidue ducit anhelitum, auramque trahit.
Nam si corpus affluxu aëris; anima vivit influxu
Amoris. Tametsi, ut amor erga summum Bonum sit
& ipse summus, debet cum aliquo discrimine æmu-
lari anhelitum corporis: corpus aërem, quem ad
se attraxit, mox velut inutilem rejicit; & pulmonem
respirandi officinam, perpetuâ vicissitudine clau-
dens, referansque, quantum auræ hausit, tantun-
dem remittit. Non cadat hoc in animum tuum; ut
Christi amorem, quem semel admisit, remittat; nam

quo momento hoc faceret, à morte occuparetur; unica enim animi vita, est Christum amare. Amoris in corde corruptio, est mortis in Anima generatio; illo fugiente, hæc accedit.

III. Imitare Davidem dicentem: (a) *Os meum aperui, & attraxi spiritum*, nec de illo remisso verbum adjungit. Sic cor tuum attrahat spiritum Amoris Divini; nec unquam illum remittat. Amor, tanquam spiraculum vitæ est; quod Deus homini à se formato de limo terræ spiravit in faciem; & reddi non potest, quin mors sequatur. Amor, est tanquam Spiritus sanctus; imò, est ipse Spiritus sanctus, quem Christus insufflando, Apostolis dedit: & utique voluit, ut repulsus ad se rediret. Anima igitur Christum, non respirando; sed continenti tractu spirando Amorem. Amor ejus in corde tuo exundet, atque exæstuet tanquam mare; sed non, ut tanquam mare refluat, & retrò vertat. Motus perpetuus, cujus inventio adhuc humana ingenia fatigat; in Amore tuo erga Christum emineat. Ignis amoris tui in Christo amando accensus nunquam dicat, Sufficit. Non sit Amor tuus, ut Sol; qui ad arduam septentrionis plagam enixus, cursum convertit, & iter versus depressum mundi polum relegit. Nullum sit amoris tui solstitium, nulla conversio; ascendat semper, sine standi mora, sine damno relapsus, symbolumque suum habeat, Plus ultra. Modus amandi Christum, sit sine modo. Et quomodò, ô Christe! amor meus, Divinitatem tuam ingressus, posset habere limites, cum ad nullum appellere terminum possit: in immenso igitur perfectionum tuarum campo se perdit; &

(a) *Psal. 118.*

& metâ destitutus non sistit nec resilit ; sed demum finitus, in spatio infinito evanescit : & quo vergat, nescit. Non offendit in Te terminum, undè se reflectat ; sed nec veritatem aliquam, per quam à rectitudine ardoris sui intraçtus feratur. Solis radius illapsus aëri, quanquam per illum se penetrat ; quia tamen à puro æthere intensius elementum incidit, à recto suo tramite aliquantum inclinatus desciscit. At amor meus, per simplicissimam naturam tuam progressus, omnesque perfectiones infinitas offendens ; nullam causam nanciscitur, ob quam flammæ suæ in Te amando lapsum etiam modicè inclinet. Itaque modus, & motus amoris mei sit unica tua voluntas ; solumque velim, quod tu ames ; solum amem, quod tu velis.

Quod cupis, ipse volo ; quod non cupis, hoc quoque nolo.

20. DIES DECEMB.

Illâ est vita hominum, ubi est lumen verum, quod illuminat omnem hominem. S. Augustinus annotat. in Job c. 10.

Christus, est
lux mundi.

I. **S**ic se habet Deus erga genus humanum, & Christum : sicut oculus erga objectum suum, quod est, colores, & lux ; sine luce omnes colores sunt inaspectabiles. Tollatur fons omnis lucis, Sol, & hortis venustas, nemoribus viror, campis amœnitas, palatii splendor, mundo sua forma perit. Lux gemmis, lux floribus pulchritudinem præstat : à luce smaragdus, & amaranthus virent ; adamas, & narcissus albet ; hyacinthus, & crocus flavescent ; pyropus, & rosa purpurascunt. Sic Christus, lux mundi, facit,

ut

ut Deus respiciat homines aspe&abiles jam, & acceptos illi; qui pridem in tenebris, & umbra mortis jacebant. Lumen est primum, & maximè visibile: per illud, reliqua videntur; & solùm videntur, quia illud participant: nam cum luce, aut in luce, aut per lucem colores videntur; in colore, lux; cum oculo, lux: per medium aërem, lux est. Ita Christus est, quod oculis Divinis primum, & maximè visibile est: cæteri homines solùm, quia participant Christum, per ipsum, cum ipso, & in ipso videntur: ipse nos reddit aptos, & dignos ejus oculis. Tota gloria, & gratia colorum, lux est, lucis beneficium est: tota gloria, honor, & gratia hominum, Christus est, Christi beneficium est. Noctu, res pretiosissimæ, quia non videntur, nullius videntur esse pretii: perindè sunt, ac si non essent. Ita sine Christo, castitati nitor, fortitudini decus, Modestiae gratia, Prudentiae fulgor, Pietati meritum, Spei præmium, fidei utilitas occubuit.

II. Sine luce, pulchra, & deformia, æqualia sunt: sine gratia Christi, perindè est acre, & subtile ingenium, ac bardum, & hebes. Reliquæ naturæ, artis, diligentiae dotes, tantundem sunt, ac si nihil essent. Lux, anima est colorum: sine qua illi non magis, quàm umbræ resplendent. Et Christus anima est virtutum; sine qua illæ ut Larvæ mortuales pallent. Christi gratia, omnibus animi dotibus venustatem accersit: ab ea speculum accipit Prudentia; libram Justitia; columnam fortitudo; frænum, & mensuram Temperantia. Cælum, & Sol beneficus est per lucem duntaxat, per quam omnia operatur: Sic Deus, solùm per Christum beneficia sua largitur.

Cælum

Cælum
nostris
mo; n
bene a
manas
marum
dor aug
plus fu
quia c
luce ob
omnes
& inte
amor i
eò plu
lus, in
parens
bra pr
regia
luce r
ctione
cies, c
let, cū
accers
III
æurn
nihil
in no
hinc
nebr
umb
rum
mitti

Cælum non admittit aliam qualitatem simplicem ex nostris, nisi lucem : ita neque in cælum ascendet homo ; nisi in quem Christus splendeat : neque oratio bene admittetur, in qua Christus non sonet. Inter humanas opes, nihil pretiosius gemmis habetur : gemmarum autem pretium, & taxationem, lux, & splendor auget : tantò quæque pluris æstimatur, quantò plus fulget. Indè gemmarum primas Carbunculus, quia cæteris claritate prænitet ; & earum luci, sua luce obscuritatem adfert, maximi est pretii. Inter res omnes conditas, illæ sunt pretiosissimæ, quæ rationis, & intelligentiæ sunt capaces : harum porro valorem, amor in Christum auget. Quò magis Christum amat, eò pluris à Deo æstimatur. Sol, inter planetas ; oculus, inter sensus, regnum obtinent : quia ille lucis est parens ; iste, lucis hospitium. Et cor, inter membra principatum gerit, quia Amoris est regio, imò regia : sed veluti Sol, quo formosior est, cum purè luce nitet, eò est horridior, cum subeunte lunâ defectionem patitur. Ita cor, quò luculentior ejus est species, cum amore Christi illustratur ; eò turpius squallet, cum infusis peccatorum umbris, Amori eclipsin accersit.

III. Quid adhuc humana gaudia, tanquam nocturna sidera fulgore exili, & ad diem invehendum nihil profecturo, cordi meo irradiant ? Quid aspicio in nocte mundi istius, hæc bona mortalia, quæ tenui hinc indè luce conspersa scintillant tanquam obtebrati cæli imagines, quas aurea quædam stellarum, umbris interludentium, puncta insigniunt, ad quorum tamen emicantem fulgorem, mundus diem admittit ? Quid, me Andromada aliqua, aut Cassiopea,

in

in observando oculorum suorum sidere fixum, immotumque detinet? Quid, me alicujus Berenices coma illaqueat, Quid, me corona honoris, fulgore suo percellit? Quid me voluptatis Lyra tam blandè demulcet? Quid me auratus divitiarum Aries, suâ luce perstringit? Quid hæreo in Pegaso humanæ eruditionis? Ah junge currum Sol justitiæ Christe, Sol meus! indue rutilantes crines; diffunde radios, & flammantibus rotis invehere in cælum cordis mei: omnesque illas, quas enumeravi, exiguas sanè lucis guttas, exuberantis fulgoris tui inundatione absorbe. Tum etiam cæteros affectus; qui tanquam planetæ, vago, errantique cursu, in animo meo lucebant, tuâ claritate extingue: & effuga à me Saturni pigritiam, Jovis superbiam, Martis iracundiam, Mercurii fallaciam, Veneris lasciviam, Lunæ levitatem. Exorere, ô Sol meus, supra horizontem cordis mei, & terrificas timoris mei umbras expelle! Quid sunt stellæ, sine luce; nisi informes globi? quid sunt virtutes, sine gratiæ tuæ lumine; nisi deformia vitia? Da mihi amore tui lucere, & ardere, ô amor meus! ô ardor meus! ô lux mea! ô Deus meus!

Luc decorat flores, sic Christi Gratia mores.

21. DIES DECEMB.

Eamus & nos; & moriamur cum illo. *Joan. 11.*

Laus S. Thomæ.

I. **P**Ræmittimus Christo volenti pro nobis nasci, Thomam volentem pro Christo

mori. Hæc pauca impavidi Thomæ verba; quemcunque etiam infantem, redderent verbosissimum

O. a-

Oratorem, si quæ in recessu abdita latent, penetremus: *Moriamur cum illo?* Quàm multa, quàm paucis! sed Thoma, fortassè magnificentius, quàm verius illa jactas? forsàn te fugit, quid sit è vita fugere? ignoras, quid sit mori? Mors terribilium omnium est terribilissimum. *Moriamur?* Nihil coràm illo potest esse terribile, qui terret ipsum Terrorem. Sed memineris, multos toto contremuisse corpore; toto exhorruisse animo, adituros vel pericula mortis, quid obituros mortem? Hæc dicas militibus, qui nihil secum deferunt in bellum, præter animum imbellem? scias te alloqui Thomam, hoc est, militem Christi, sub cujus signis stipendium facere, est pericula, ut eveniant, cum voto expetere; cùm evenerint, sine metu excipere. Quid, si lictor securi te feriat? feriat lictor, perferret Thomas, etiam tunc securissimus, dum subjiciam cervicem securi? Quid, si sævus carnifex lento supplicio te torqueat in equuleo? vel sic ligaris pedibus curram per stadium, ut apprehendam bravium? Quid, si Tyrannus, omnem ex omnibus venis, inusitata carnificinâ extorqueat sanguinem? quâ datâ portâ ruat ex omnibus ejus poris copiosè sanguis. Tali sequitur de vulnere vita. Potius miserabilis est, qui sic cædit, quàm qui sic cadit.

II. Quid, si bustuarius aliquis gladiator, aut sanguinarius lanista totum corpus subjiciat flammis? Dum minaris flammam, jam totum, ut totus torreat, it peccus in flammam. Unus mihi est ardor, pro Christo ardere. Non tam cupidè se volutavit vel Heliogabulus in rosis, vel Sardanapalus in plumis; quàm ego pro Christo in flammis. Hæc pio percitus æstro Thomas pro Christo, tum conversus ad socios, illis classicum cane-

caneré : Agite, inquit, Commilitones; ad eam deduciti sumus necessitate, ut nos jam oporteat prodere nostram, vel cum formidine ignaviam, vel cum audacia constantiam. Jam nolle sequi Christum, inexpressibile erit probum. Quid timeamus coram illo, quem timent omnia timenda? quid nos terret? periculum! quasi verò tunc futuri simus à periculis eximii, quando ab eo erimus remoti; sine quo nec ipsa segura est securitas. Affectandum esset cum illo moriendi periculum, & ultrò oblatum fugiemus? Certum cum illo habemus morituri solatium; habebimus mortui præmium. Ambirent alii, quod nos imbelles metuimus. Præ ipsa optandum est vita, mori vel coram illo: quid pro illo? Imò nihil in tota vita est miserius ipsâ vitâ, si Christo mortuo vivamus. An forsan interpretamini miseriam, desinere esse miserum? quid dicet tota posteritas; dum intelliget Christum, quos sibi elegerat in vita discipulos, non habuisse in morte socios?

III. Vos meticulosi, per me licet, fugite? insequetur fugientes perfidia, infamia; & quæ illius est comes, poenitentia. Stabo ego, & sine metu perstabo in gradu, non prius stationem deserturus, quam me vita deserat. Cum illo ero, non tantum contra pericula audax; sed inter pericula lætus. Itaque, vel ab illo vivus stabo, vel pro illo mortuus cadam. Quid dico? vivet etiam post mortem Thomas: modò Thomâ mortuo, vivat Christus. Ubi nunc est vox tua Petre; quâ nunquam locutus es de Christo verius, pro Christo fortiùs? (a) *Tu es Christus, Filius Dei vivi.* Si Filius Dei, igitur Auctor vitæ; igitur & vitæ nostræ

(a) *Matth. 16.*

nostræ Dominus : si Dominus ; nos pro illo mori non tantum decet , sed oportet. Quare, vel refugere pro illo vitæ amittendæ subire discrimen , summum est crimen. Imò scelus est, vel dubitare ; an cum illo velimus mori ; quid nolle mori ? vos ; si lubet , quod non licet, cape scite fugam ; mihi certum est, pro illo oppignorare vitam. Mori pro Christo , est nasci cœlo. Talis mors digna est , quæ non deploretur, quasi luctuosa epicediis ; sed celebretur , quasi gloriola epiniis. Hæc Thomas coram Christo, & pro Christo ; vir in causa Christi promptus, nihil non audere. Sic loqui, non est hominis fortis ; sed ipsius fortitudinis. Nos , dum expectamus Christum nasciturum ; ardore simili, verba proferamus dissimilia. Eamus, & nos, & nascamur cum illo ? Eamus, non cum Apostolis in Jerusalem ; sed cum Pastoribus in Bethleem , & tanquam modò geniti infantes nascamur cum illo. Moriamur mundo, innascamur Christo, ut æternum vivamus Deo.

Ex te Christe factus, felici est sidere natus.

22. DIES DECEMB.

Nemo tibi Christum potest auferre ; nisi te illi auferas. *Ambrosius super Luc. l. 5.*

Suspiria ad Christi adventum.

I. **I**N uno Christo, nos habere omnia ; salus est omnium, nisi salvari nolentium. Sed & hæc est summa nostra felicitas, non modò Christum nobis esse bonum ; sed nec illud posse à quoquam, unquam aut usquam auferri ; nisi nos ipsi auferamus. Nemo enim Christum amittit ; nisi qui à se de-

Pars III.

T t t

mit.

mittit. Jam natura humana expectatione tam diuturna tot sæculorum suspensa, & cupida, videre Dilectum, exclamabat, non sine immenso gemitu cordis :
 (a) *Quis mihi det, ut inveniam te foris, & deosculer te?* quali diceret : non ego te quæro, Dilecte mi, prout intus es in sinu Patris, quia sic lucem habitas inaccessibilem ; & non est, qui poterit ad illam accedere. Exi à Patre, & veni in mundum, ut inveniant te homines foris. Non te quæro in cœlis, ubi jugiter videris ab iis, qui intus sunt, Angelis. Magis autem clame ;
 (b) *Rorate cœli desuper ; & nubes pluant justum.* Non quæro, ut in forma mihi appareas Angelica ; quia te ipsum requiro Dominum, & caput Angelorum. Te requiro, de quo Pater, introducens. (c) *Primogenitum in orbem terra, dixit : Et adorent eum omnes Angeli.* Non te requiro in typis, & figuris, in sacrificiis veteris legis ; umbram enim habuit lex futurorum bonorum, non ipsam substantiam.

II. Non in scripturis Divinitus inspiratis Te quæro : Hæ siquidem, non ipsum Te ? sed testimonium perhibent de Te, cuique ingerunt memoriam, & excitant desiderium. Non in creaturis sive rationalibus, sive irrationalibus Te quæro : ille enim Imaginem & similitudinem tui ; hæ solum repræsentant vestigium. At ego non aliquid tuum, quale idcunque tandem sit ; sed Te, ô Dilecte votorum meorum te ipsum requiro ! Hoc scilicet opto, hoc flagito ; ut Te Verbum vitæ, quod fuit ab initio apud Patrem, carne indutum, videant oculi mei, manus contrahant, brachia amplexentur, labia deosculentur, lingua alloquatur ; & quanta, quanta sum

(a) Cant. 8. (b) Isa. 45. (c) Heb. 1.

sum, tota tibi indissolubiliter jungar, & vincar :
Tibi dixit cor meum , ò Deus cordis mei ! (a) *exqui-*
sivit Te facies mea ; faciem tuam , Domine requiram.
 Ardentia hæc sponsæ desideria ; & nos quoque pera-
 cta jam tot sæculis Christi Incarnatione concipere
 poterimus eo tempore, quo Ecclesia expectat, qua-
 si venturum in carne Messiam. Suaviter hic Bernar-
 dus : (b) *Dignum est , Fratres, ut totâ devotione, Domi-*
ni celebremus Adventum ; delectati , tantâ consolatione,
stupescati , tantâ dignatione ; inflammati tantâ dilectio-
ne. Non invenitur Christus inter carnis delicias, sed
 præcepti paleas ; non inter lolia, sed lilia, Mariam, &
 Josephum ; non inductus purpurâ, & bysso ; sed invo-
 lutus pannis.

III. O Jesu ! nunquam satis amate , nunquam
 satis amande, transilias licet colles, & salias in mon-
 tibus, similis capræ, hinnuloque cervorum, seque-
 tur te pernicibus alis Amor meus. Quæ loca pene-
 tres, quâ caligine te abdas, ut me in penetralia, & cu-
 bilia tua Amor non ferat ? In sole metaris tentorium
 tuum ? Ecce ibi amo te Solem Justitiæ ; cujus pul-
 chritudinem sol , & luna mirantur. Inter sidera Te
 collocas ? Ecce ibi amo Magnificentiam tuam, quæ
 tam illustre mundo theatrum adornavit. Ultrâ stela-
 las Te evehis, & in mediis beatarum mentium cho-
 ris resides ? Ecce ibi amo Munificentiam tuam, quæ
 tam inexplicabiles delicias mihi apperuit. In terram
 te condis ? Ecce ibi amo immobilem Æternitatem
 tuam ; cujus memoriam , stabilitas terreni glo-
 bi mihi excitat. In montes Te recludis ? Ecce ibi
 amo divitias tuas ; quarum umbratile vestigium
 sunt illa metalla, quorum cupidine insanientes mor-
 (a) Ps. 26. (b) Ser. 4. de Adv. Tit 2. sales.

tales, montium sinus eviscerant. In memoria, & hortos prodis? Ecce ibi amo amabilitatem tuam, quam mihi frondosa silvarum, herbida camporum, hortorum florida amœnitas, velut in imagine cognoscendam objicit. Oceano, & fluctibus innatas? Ecce ibi amo Potentiam tuam, quæ undis litora circumfundit, & usque eo minaces procellas cogit elisas retrò spumescere. In aërem Te diffundis? Ecce ibi amo sapientiam tuam; quæ nubes, & ventos, & pluvias, & tonitrua, & fulgura, & rores, & nebulas, & irides, incognito humanis mentibus artificio excogitavit. Involvis te fœno, & paleis in stabulo? Ibi demum, te totum toto corde amo; illic enim mihi, quàm alibi usquam amabiliore, quia pro me vilior. Eris honorabilior in humilitate Bethlehem, quàm Salomon cum omni gloria sua in Jerusalem. Plus te admirabor inter stipulas fœni, quàm inter stellas cœli. Plus me tibi obligabis, & fortius me tibi ligabis; tuis quibus involutus es pannis; quàm si me locupletares omnibus totius mundi thesauris.

Est, quò Christe jaces, fœtum, in terris mihi cœlum.

23. DIES DECEMBRIS.

Venit de cœlo magnus Medicus, quia per totum ubique jacebat ægrotus. *S. August. sup. Joan.*

Christus I
Medicus.

ANte Christi è cœlis descensum, quid erat mundus, nisi ut probatica illa piscina; in qua jacebat multitudo magna languentium, cæcorum, claudorum, aridorum; quia necdum venerat ille, per quem cæci vident, claudi ambulant. Et quia Filius Dei necdum fuerat homo factus;

factus; quilibet homo poterat dicere, quod infirmus ille. (a) *Hominem non habeo*; cui, videlicet, sit illa potestas tollendæ infirmitatis. Itaque in toto genere humano, (b) *à planta pedis, usque ad verticem capitis, non erat sanitas*: opus ergò fuit; ut descenderet in pilsinam, non Angelus; sed Deus homo, qui est charitas. Jam evoluta erant ultrà quadraginta sæcula, & necdum Medicus. Tamen diffinuebant liquidissimis gaudiis, suscipiendi illi Patriarchæ, & Prophetæ, vel ob promissum tantum Medicum, ejusque Adventum ardentissimis desideriis expetebant, & cum clamore valido, atque ejulatu multo cælum noctes, diesque pulsabant; optantes rumpi cælum, aperiri nubes; ut tandem veniret, & infirmis subveniret. Utinam tantum esset post ejus Adventum nobis gaudium; quantum illis, ad ejus Adventum fuit desiderium. Age Anime! compone hominem ex maximorum Heroïum dotibus, totum ex miraculis conflatum; in quo uno esset sapientia Salomonis, fortitudo Sampsonis, Pulchritudo Absolonis, fides Jonathæ, Castitas Josephi, Mansuetudo Davidis, & quæcunque alia, vel naturæ, vel gratiæ decora. Quis non anhelaret, ad illius conspectum? quis non ambiret illius uti commercio, & si posset, frui contubernio?

II. Agnosce homo tuam dignitatem, æstima felicitatem. Venit tandem tam diu; ut veniret desideratus, à tam multis tam multum expectatus, ab omnibus tot sæculis exoptatus; nec tantum venit in mundum, sed ad te in mundo, imò in te. Quis ille? Cui efformando, tota se Dei Potentia, Sapientia, Bonitas impendit: sic ut illustrius opus nullum,

T t t 3

ne-

(a) Joan. 5. 3. (b) Isa. 1. 6.

que Potestas ejus exequi infinita, neque perfectius Potentia excogitare, aut Amor æternus velle possit. Deinde Pater ejus abjecit ad illius pedes omnes totius universi res à se procreatas; imò submisit illi omnes suas perfectiones in omni genere infinitas, permittendo arbitrio ipsius sanctissimæ Humanitatis, Omnipotentiam ad patranda miracula qualiacunque, & quotiescunque liberet: Bonitatem ac Misericordiam, ad condonanda peccata: Sapientiam, ad judicandum. Cum hoc homine Deo potest tibi esse continuum commercium. Miser ergò, & miserabilis, quisquis es, carum aded aliquid esse potest; ut præ Jesu, illud æstimare, ipsivè denegare audeas? Cœlestis Pater, nihil ei negat; tu illi nihil non negas: dedit illi totum suum Regnum; tu illi ne cor quidem: dedit illi omnem suam gloriam, magnitudinem, Majestatem, thronum, & Omnipotentiam suam, cum ipso communicando. Nihil omninò fuit, quod pluris, quàm Jesum faceret: ipsum elegit Principem Prædestinatorum: ejus amore, & reverentiâ mundo aliàs perituro pepercit. Jesus, primogenitus est omnis creaturæ; cujus causâ, & in gloriam, cujus Pater facit omnia; nihilque negat, quod in Jesu nomine petitur. Quoniam itaque modo cor illi suum dare renuet luteus homuncio.

III. O ingrata anima, quæ nunc eo frueris, quem Sancti Patres inflammantissimis studiis concupiscebant, eminùsque venientem amicissimè consalutabant! quomodò non præ magnitudine gaudii rumpuntur tibi omnes venæ; præ amore totus, quantus es dissolvi? Christus jam tibi natus est; tibi passus est; tibi flevit in præsepio; tibi mortuus est in patibulo.

bulo. Tuis, tu, oculis usurpasti, tuisque tantum non manibus palpasti; admirabilia inventa nimiae illius Charitatis, millies experta es, dum penitissimas medullas tuas, & intimum cor tuum, ad illud in amorem mutuum sollicitandum subiit; & perlibenter, ipsissima mundi pulchritudo. Patris Imago perfectissima, gaudium Seraphinorum, & voluptas Angelorum omnium. Amabo vos, o venerandi Patres, ac Patriarchae! nunquid intueri optastis Justum Justorum? Ego, qui peccatorum primus sum; saepe sapiens tenui illum in corde meo; attigi illum labiis meis, & dedi illi osculum pacis. Quem videre voluistis? an desideratum cunctis gentibus? Illo ego jam beatus sum, illo potior, illum suavissime amplector. Quem videre voluistis? nonne desiderium collium aeternorum, & excelssimorum Seraphim? Vidi ego illum abjectum, & humiliatum mei causa usque ad opprobrium crucis; vidi genua flectentem, & advolutum pedibus vilium hominum, ipsiusque Proditoris Judae. Quem videre voluistis? speciosumne praefiliis hominum? Mecum illum habeo, comedique non solum cum illo; sed ipsummet, ac gustavi suavitatem ejus, favumque libavi, & panem Angelorum. Qui fit igitur, quod bona mea tam parum norim? quod non magis exultem, ac triumphem? quin gaudio exuberante dirumpitur pectus meum? dum eo potior, illum possideo, arctisque stringo complexibus; (a) quem multi adeo Prophetae, & Reges videre voluerunt, & non viderunt? Et haec omnia, o ingrata anima, accepisti citra tua munera! potes laudare beneficia, & debes amare Benefactorem;

T t t 4

non

(a) Matth. 13. 17.

non tamen te laudes ; quia tibi benefecit. Quia,
Qui sese laudat, Christi se munere fraudat.

24. DIES DECEMB.

Quanti te fecit Deus ; ex his, quæ pro te factus est,
 agnosce. *Bern. serm. 1. de Epiph.*

Iter in Beth-
 leem.

I. **S**I dubites, ô homo, quanti te
 Deus fecit ! vide, quid Dei Fi-
 lius pro te sit factus ? A novem
 mensibus, in utero Matris pro te homo factus, cras
 item pro te apparebit homo natus. Tandem aliquan-
 do post diuturnam tot annorum, lustrorum, Olympi-
 adum, sæculorum expectationem ; post tot captivo-
 rum è limbo ejulatus ; Patriarcharum suspiria ; Pro-
 phetarum vaticinia, cœli clamores : terræ gemitus ;
 adest nobis, singulari Dei Præpotentis beneficio dies
 ille expectatissimus, antiquæ legis ultimus, novæ pri-
 mus ; dies ad quem aspirantes, jam tot annis, & men-
 sibus ; tot diebus, ac noctibus, irrequieto, ac indefesso
 studio, & labore gemimus. Adest dies plenitudinis
 temporis ; ad quem quasi ad horæ unius integritatem,
 & complementum, singula momenta in dextram, fini-
 stramque partem, per singulos gradus jactabantur ; ad
 quem ; quasi ad centrum mundani horologii ponde-
 ra indefatigabili motu ferebantur. Et Sol ipse die-
 rum, atque annorum parens, eosdem cursus iterum,
 iterumque repetebat : si fortè tandem aliquando ma-
 jorem illum solem aspiceret, qui tempora novit &
 momenta, eaque habet in sua potestate. Circà quem,
 quasi cardinem versantur omnes dies sæculi, & qui
 eum præcesserunt, & qui deinceps secuti sunt, & qui
 porro orientur, & occident in omnes annos conse-
 quen-

quentes. Est dies mundi criticus, atque decretorius : Mundi jam penè animam agentis, ut ab Auctore suo reparetur ; & statum meliorem, atque adeò florentissimum restauretur.

II. Imò, dies placabilis Domini : quo cogitans cogitationes pacis, & non afflictionis ; mundum tacitis clamoribus invocantem, Sanctos omnes dico ; in primisque B. Virginem, cum universitate creaturarum exaudivit. O quanta hîc mysteria ! Deum fieri hominem ; nasci ex Virgine, in stabulo ; jacere in præsepio ; involvi pannis ; fugere ubera. Ut immanis hæc cælorum, terrarumque moles è nihilo produceretur ; eumquo acquireret statum, quem cernimus, meritò admiramur. Ut decem mundorum millia huic paria, aut etiam majora, & præstantiora procreentur ; quid opus tunc fuit, aut necessarium foret, præter nudum, ac simplicem consensum Divinæ Voluntatis ? At efficere ; ut tantus, tamque potens Artifex, sit verus Deus, & Homo : ut Virgo, sit Mater ; & Mater, sit Virgo : ut, qui ab æterno est genitus, verè gignatur in tempore : ut is, qui tantâ simplicitate est ; ut ejus essentia, existentia, subsistentia, substantia, natura unum sint ; sit verè compositus ex duabus naturis in una numero persona, conjunctis : rursus ; ut una mulier fiat eodem momento, Dei Filia, Sponsa, Parens : id denum opus magnum ; ipsis quoque cælitibus admirabile, ac planè Divinum est. O Virgo inclyta ! quæ jam cum tuo Sponso occupas Bethleem suburbia, utpotè partui proxima, speciosa facta es, & suaviss in deliciis tuis ; ex quo gaudium Angelorum, & delicias humani generis possidere incepisti : quàm gloriosa dicta sunt de te, civitas Dei, ex quâ homo, & homo ; sed Homo-Deus ;

homo Redemptor, & homo redemptus ; homo victus, & homo captivus, receptus est in te.

III. Sed & tu Anima comitare Virginem, quam cum sacro partu euntem comitantur plus quam duodecim legiones Angelorum. Nam tibi jam inculco illud Paulinum ; ut, quæ sursum sunt, quæras ; sed non quæ super terram. Nam cæli Dominus inclinavit callos, & descendit ad terras ; ut quærat ubi, qui est caput nostrum, caput suum reclinet. Age igitur, ab ætheris palatio, ad paupertinam casam ; à stellis, ad paleas ; à lunâ, ad Virginem, quæ est pulchra, ut luna ; ab Angelis, ad jumenta ; à Divinâ Numinis tui formâ, ad humanam Christi speciem delabere. Age ! collige Bethleemiticæ specus paleas ; super quas, ô qualis ! ô quam radiant ! ô quam flammans carbunculus jacet ! jam tota spelunca, ut olim Sinai montis vertex, ardet ; & ex mediis flammis, leges Amoris dicat, Deus Amoris. Infans nudus, & inermis exarmabit illic potestates tenebrarum. Ille parvus, immensi Amoris Deus, vix natus infans ; non manus quæ fasciis ligantur, sed oculos suos expedit ad corda omnium hominum vulneranda. Ab arcu superciliorum suorum, radiantis luminis tela passim evibrat. Nec mirum, aspiciendo vulnerat, & videri, est tangi. Tela ejus, ipsi oculorum sunt radii. Quid igitur mirum ? si ferit, cum videt ; cum ferire, sit videre ? Tua, ô Christe, Pulchritudo ! tua est contra me Fortitudo. Tuâ facie nihil non facis, dum eâ, in omnibus accendis faces. Es toto inermis corpore, & tamen, vel sic me toto lædis pectore. Vel unicum tuum ad me verbum, est mihi pro corde amoris telum.

Via magna est herbis ; Christi sed maxima verbis.

25. DIES

25. DIES DECEMB.

Christus solus sic potuit nasci, ut ei opus non esset renasci, *August. Enchirid. c. 48.*

Christi Na- I.
tuitas, est om-
nium felicitas.

NAscere tandem aliquando post tot saeculorum luctum, atque squallorem, ô parve Deus! ô magne puer! tam impatienter expectate, quam vehementer expetite. Nascere; nunc enim ingemiscit omnis creatura. Princeps tenebrarum, per univ-
sum mundum cæcâ eorum caligine circumseptum, impunè debacchatur: Omnis jam mundo proscripta est Pietas, exterminata Religio, prostrata Virtus; nul-
lus Tui est cultus; nullus Patris est metus, nulla lex, nullum jus, nullus ordo; confusa omnia, sacra, profa-
na, humana, Divina. Nascere ergo; Tu ipse testatus est, ore Sapientis, cum dixisses: (a) *Omnia tempus ha-*
bent. Tempus, inquit, (b) nascendi. Nascere, expectat Te cælum, ut tuâ illustretur gloriâ; terra, ut tuâ frua-
tur clementiâ; Angeli, ut restauretur illorum ruina; homines, ut per te consequantur salutem: expectant Te omnes miseri, ut tuam experiantur Misericor-
diam. (c) *Tempus nascendi.* Nascere: jam enim nox præces-
sit; dies autem appropinquavit. Expectat Te Mater tua: ut te osculetur osculo oris sui, ac pannis involvat: expectat Te Josephus, ut te Deum in carne adoret: expectat Te bos, ut cognoscat Te possessorem suum: asinus, ut cognoscat præsepe Domini sui: ex-
pectat Te militia cælestis, ut evangelizent gaudium magnum; Pastores, ut Te salurent: Magi, ut munera offerant; Simeon, ut Te excipiat in ulnas suas: ex-
pectant Te cæci, ut videant, claudi, ut ambulent; le-
prosi,

(a) *Eccles. 3.* (b) *Rom. 8.*

profi, ut mudentur, mortui, ut resurgant. Denique, cælum, terra, Angeli, homines, totaque rerum universitas, Ortum tuum fortunatissimum, tanquam rem omnium expectatissimam expectat, ut tui, cuius Nativitas, sit communis omnium felicitas.

II. Cùm ergò jam quietum silentium contineret omnia, & nox in suo cursu medium iter haberet: & cùm jam venisset plenitudo temporis, & Matri ejus, impletum esset tempus pariendi: cum jam tandem elucesceret illud momentum tanti momenti, quo debebat apparere Benignitas, & Humanitas Dei Incarnati, Unigenitus Æterni Patris Filius: qui ante novem menses, propter nos homines, & nostram salutem descenderat de cœlo, & conceptus fuerat de Spiritu Sancto, natus est ex Maria Virgine: sic tamen, ut, quæ ante partum Virgo, quoque permanserit, in partu, & post partum Famâ vulgarâ de Salomone nostro; non fuit media pars eorum, quæ experiuntur, qui ejus faciem intuentur, præsertim Regina, Mater ejus, quæ sine dubio, immensa & accensa amore, & oppressa stupore, præ utroque non habebat ultra spiritum, utpotè, tota repleta Spiritu Sancto. Quoties tunc ingeminebar illud suum cœleste epos: (a) *Magnificat anima mea Dominum, & exultavit spiritus meus in Deo salutari meo*? Si Præcursor Domini, exultans in gaudio in utero Matris suæ, quem necdum videbat: sed adesse tantùm credebat: quomodò exultabat spiritus ejus in Deo, jam Filio suo, quem & coram videbat, & in sinu gerebat: præsertim, cùm se & Matrem sentiret, & Virginem sciret: itaque enixam esse, factamque puerperam, ut sine diruptione uteri,

(a) Luc. 2.

Decem

uteri, si
g'oriâ
deret,

III.

tum: v
illa ant
dolore
Nonne
tem sibi
quia ex
non ex
stabulu
adeft h
es, ut
bus ga
jumen
sepe.
submi
en ego
lum se
Anfor
Puer,
feras
terra:
sunt,
quoq
mea,
curru
jume
elata
Vo

uteri, sine clauſtri Virginalis violatione, Virginitatis gloriâ permanente, Lumen æternum mundo effunderet, Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum.

III. Deindè, cùm immunem ſentiret à dolore partum; vacuum omni ſorde puerperium: neque enim illa anteceſſerant, quæ deberent, & ſolerent carnis dolores, gemitibus animi, corporis ſordibus expiari. Nonne parvulus ille Deus è præſepio videns civitatem ſibi tam vicinam Jeruſalem, fleuit ſuper eam, quia ex omnibus civibus ejus, qui illum cognosceret, non erat uſque ad unum. Ingredere homo audacter ſtabulum: tu antea, ut bos comedifti fœnum terræ, adeſt hîc pabulum tibi conveniens fœnum: tu factus es, ut equus, & mulus, ſunt hîc, quibus, ut tui ſimilibus gaudeas, bos & aſinus. Qui ergo, ſimilis factus es jumentis inſipientibus: accede, ut jumentum ad præſepe. O magne Amor, parvum Numen! En ego me ſubmitto ditione tuâ! en ego me dedo imperio tuo! en ego me conſecro arbitrio tuo! en ego inclino collum ſervituti tuâ! Ah! quid hîc ſtant jumenta duo? An forſan à Te jugum expectant? En ego! ô Divine Puer, cervicem meam vinculis tuis præbeo! ne præferas me beſtis? Qui me creasti, ut dominarer beſtiis terræ: ah me innoda, & illiga jugo tuo! An forſan adſunt, ut vehant currum triumphi tui? Ah ego! ego quoque huius muneris ſuccedam. En corpus, & anima mea, facta ſunt, ut duo jumenta ante Te. Conſcende currum præſepii tui, inſide fœno tuo: ego jungam jumenta mea, & Te toto orbe circumveham, atque elatâ voce clamabo: Sic triumphat Amor:

Volvitur in pannis, nullis qui claudîtur annis.

26. DIES DECEMB.

Heri, præsepis angustia Christum portavit infantem;
hodie, immensitas cæli suscepit Stephanum tri-
umphantem. *S. Fulgentius de S. Stephano.*

Nativitatis I.
Christi varia
Myſteria.

TOta non sufficit æternitas, ut dig-
nè expendantur Myſteria, quæ
Christi completitur Nativitas:
quapropter non transiliam tam citò de Bethleem, ubi
natus est Deus infans, ad Jerusalem, ubi passus est
Stephanus ejus famulus. Maxima laus est Stephani,
potuisse inter omnes, primum pro ipso mori, qui dig-
natus est pro illo nasci. Plus me allicit præsepis angus-
tia, in quo Christus jacet, quàm immensitas cœli, in
quo Stephanus triumphat. Verè, qui jacet in fœno,
plus quàm Salomon hic: cujus gloria, non auro de
Ophir, & argento constat, non ebore, Indiciſque gem-
mis, quæ mox Ægyptiorum præda fiant: sed immor-
talibus æternæ Patriæ bonis. Vis videre, quomodo
stabulum gloriosius est auræ Salomonis domo? & vi-
le præsepium eo throno, cui parvulum inventum est
opus in universa terra? Quis est, qui si superba illa
spectaverit: quæ ob prodigium operis appellantur
septem mundi miracula, caput, venerandi causa, ape-
riat? quis non ad Christi præsepe adorandum, vene-
rabilis prostravit? quis ad illa honoranda, uti hoc
præsepe, maria, terrasque perlustrat? Quanta gloria
est, persuasisse mundo, & Matrem illam, esse Vir-
ginem, & pauperculum hunc Infantem, esse Deum!
quanta gloria est, tam vilia, reddere tam gloriosa!

II. Sed

II. Sed à præsepi, & Agnello, qui jacet in præsepio, descendamus ad Pastores ovium. Quàm inopinata fuit illis immensa illa, quâ in concubia nocte perfusi sunt lætitia, ad inusitata, quæ perceperunt nuntia? Vigilabant super gregem; & mox juxta illos stetit Angelus Domini, ut facile exaudiri vox posset, & inter illos, radiante fulgore circumfulsit: erat enim Angelus lucis, lucem habitans inaccessibilem, lucem amans, & secum invehens: denique lucem magnam exortam mundo nuncians, populo, qui habitabat in tenebris, & regione umbræ mortis. Angelica lux inexpectata, ac repentina, & in nocturnis tenebris luces, subitum timorem incussit talium visionum, ac visitationum insolentibus: itaque, (a) *timuerunt timere magna*: mox tamen gavisuri gaudio magno. Nam fulgur, suo fulgore terret, nec lux in tenebris minus horretur, quàm densæ tenebræ in medio die. Pertimuit autem & lux, & timor ad attentionem: nam qui timent, arrectis auribus adstant, & ad opinionem rei novæ, & in primis seriæ conciliandam. Quia tamen nimius timor perturbat, & confundit hominis mentem; Angelus eum efficaci voce moderatur, dicens: *Nolite timere*. Gaudii enim, & fiduciæ vobis apporto nuntium: nec vobis tantum, sed populo, nec vestro tantum, sed omni populo. Quod autem majus gaudii argumentum, quàm patefactus aditus ad gaudia sempiterna? Quicumque in carcere mundi hujus, & umbra mortis sedetis, oportet natum vobis gratulari Salvatorem, qui à servitute dæmonis, & peccati, afferat vos in libertatem filiorum Dei.

III. Na.

(a) *Luc. 2.*

III. Natus est vobis hodie , nec ultra dicendum est : *Ecce venit.* Promissa, in rem deducta sunt : venit, descendit, adest, natus est : & vobis natus est, & qui erat similis nobis in cœlis, similis factus est vobis in terris : Ipse est Christus, unctus omni gratiâ Regiâ, Propheticâ, Sacerdotali : Christus Dominus, non civitatis David, aut cujuscumque singularis loci : sed Dominus cœli, & terræ. Et quia Parentes illius non nominabant, neque hospitii domus designabatur : aliquo signo, res monstranda erat, ut inveniretur, & agnosceretur. *Et hoc vobis signum, inquit : Invenietis Infantem pannis involutum, & positum in præsepio.* Neque oportuit distinctius locum ab Angelo notari ; nam speluncam Divini puerperii, in aditu ipso, ac suburbio Bethleem erant inventuri. Verè, signum magnum apparuit in cœlo, Deus in fœno. Vix Orator ille cœlestis, finem dicendi fecerat : cùm multitudo militiæ cœlestis, quæ Divinum legatum comitabatur, & in tantæ, tamque inauditæ rei miraculo, jam dudum stabat defixa : silentium rupit, & consonâ voce nobilissimum inchoavit hymnum : ut exemplo suo mortales incitaret ad laudandum Deum. Apparet autem, eos inter canendum visos esse cælum ascendere, nec Pastores interrupuisse musicam longè suavissimam : sed attonitos quamdiu licuit attendisse, dum minus minusque audiretur. Dum autem illi, incepta hîc cantica, in cælum non intermissa transferunt : ibique vel hunc ipsum hymnum, vel illud trisagium, summâ audientium voluptate, indefatigabiles integrant ; Pastores sibi ipsis redditi, inter se colloqui, seque mutuò ad Bethleemiticam profectionem invitare cæperunt : eoque mox, cum festinatione profecti, agno-

Decem

agnov
sparse
mirati
compe
minus
pannis
solenn

Nos

Aquil

æte

dus

Dignit
buli Be
leemiti

Discip

cet, ha

metu

postq

ter ha

nes v

mo so

parva

sed d

ardu

res tr

sed il

Jesús

hum

mio

P

agnoverunt accepti Nuntii veritatem : quod mox
sparsere in vulgus; & eos, qui audierunt, propriæ ad-
mirationis, & gaudii participes effecerunt. Hic habes
compendium mirabilium, quæ fecit mirabilis Do-
minus, non tantum mirabilis in sanctis suis, sed in
pannis suis. Imitemur concinentes Pastores, in hac
solennitate Pastoris boni? Itaque

Nos resonante lyrâ, modulemur carmina mira.

27. DIES DECEMBRIS.

Aquila est Joannes, sublimium Prædicator; & lucis
æternæ, & internæ fixis oculis contemplator. *San-
ctus Augustinus in Joan. tractat. 36.*

Dignitas sta-
buli Beth-
leemitici.

UT toto corde diligamus natum
Jesum : tribus oculis, nos non
tam accendit, quàm compellit,

Discipulus ille, quem diligebat Christus: dum, videli-
cet, hæc scriberet : *Verbum, Caro factum est.* Ut inflame-
metur amore Dei, frustra alia excogitamus verba :
postquam Verbum Increatum, fuit Incarnatum. Prop-
ter hæc sola verba quia tam sublimia, meritò Joan-
nes vocatur Aquila; nemo volavit excelsius, quia ne-
mo scripsit Divinius. Nos, ut Aquilæ evadamus ad
parvam illam Aquilam : quæ non evolavit in altum,
sed descendit ad ima : quæ non posuit nidum suum in
arduis, sed in humilibus convolemus. Non, ut Pasto-
res transeamus usque in Bethleem, mox inde abituri;
sed ibi commorando, mansionem faciamus. Parvulus
Jesús, qui heri adhuc jacebat in præsepio : nunc, quasi
humilior sublatus subsellio, confidet in Matris gre-
mio: Hinc Amoris jura, & leges dicat. O felix an-

Part 111.

V u u

trum

trum Bethleem, & quocunque Capitolio nobilius !
 Hoc stramineum mapale, & humile antrum, augu-
 stius, & sacratius est, quàm ipsum Salomonis Tem-
 plum : quia, qui hîc jacet, plus quàm Salomon est :
 pluris incomparabiliter facienda sunt bina illa, quæ
 stiparunt præsepe Infantis Dei, jumenta, bos, & asi-
 nus, quàm duodecim illi, licet auro rigidi, qui thro-
 num Salomonis stipabant, leonculi.

II. O casa gentilitia, Amoris Bethleem, in quâ Je-
 sus Amor triumphat ! amœnior millies illa cisterna
 Bethleem, cujus undis levare sitim, Davidis votum
 fuit. Ah in te ! ô specus, Patria Dei mei ! Ah in te, Ori-
 go fontis est ! cujus aquæ saliunt in vitam æternam : &
 ex quo, qui bibit, non sitiet iterum. O Bethleem ! ô na-
 tale solum Amoris ! ô horreum, & domus panis, unde
 Angeli fiunt immortales ! ô quale, in te frumentum
 conditum est ! frumentum electorum. O quale gra-
 num ex aridis aristis tuis eminet ! Granum, quod olim
 cadens in terram, & mortuum, fructum oppidò mul-
 tum, & centuplicato cum sænore adferet. O Puer au-
 ree ! ô Infans, Amor ! Tu, inter, paleas cunarum tua-
 rum spica es : septem illis Pharaonis spicis, plenis, at-
 que formosis, una plenior, atque formosior, Tu, spica
 es, Josephi manipulo mille partibus præstantior : hunc
 enim stantem in agro, manipuli fratrum adorarunt :
 ante Te verò, sedentem ad dexteram Matris tuæ, cœ-
 lestium, & inferorum genua curvantur. In cavo spe-
 lunçæ illius antro jocosæ Amoris voces ludunt. Quod
 enim Bos, & Asinus anhelant : quod Pastores lo-
 quuntur ad invicem : quod Josephus Pastoribus nar-
 rat : quod Angeli canunt : quod Maria Virgo suspirat :
 quod parvus ille Deus, omnium Amor plorat : Om-
 nia

Decem

nia hæc
 dis nos
 amare.
 profes
 cupo.
 Amor
 Tuus f

III.

neum p
 tere in
 sa terr
 qui lin
 gire : sa
 mensio
 Christi
 ci, mox
 peccat
 tus, vo
 modò
 di met
 guim
 sit pro
 me ; ca
 agritu
 falli v
 menta
 bant
 me aff
 non p
 undan
 lamita
 consta

nia hæc, soni sunt: qui à specu Bethleem, ad aures cordis nostri percussi, non cessant clamare: ne cessare. Procumbo ergò ante thronum præsepî tui: & professionem æterni amoris, ac servitutis Tibi nuncupo. O Puer, ô Deus! ô hominum, & Angelorum Amor! ô Rex cordis meis! ô Imperator animæ meæ! Tuus sum ex toto totus.

III. Sta hîc viator in hac lutea spelunca, ad hoc fœneum præsepe: & dum vides eum, qui venit igitur mittere in terram: ut accendatur, algere, gaudium universæ terræ plorare, Isaac, hoc est, Risum nostrum flere: qui linguas infantium facit disertas, infantis instar vagire: sapientiam balbutire, fortitudinem tremere, Immensitatem coarctari, Potentiam debilitari: denique Christum, ut intret in gloriam suam, vix cæpisse nasci, mox incepisse pati: de te, quid cogitas? Christus, qui peccatum non fecit: qui ex Virgine est natus, vix natus, voluit pati: & tu, qui in peccatis natus es totus non modò pati refractarius recusas, sed vel umbrâ patienti meticulosus reformidas? Ah! ut sim cõformis imaginî meæ: hoc mihi, quod tuæ olim sponsæ Terefiæ, sit pro symbolo: *Aut pati: aut mori*. Excipiant igitur, me; casus improperi: exhauriat me egestas: occupent ægri tudines: famas stringat: eludi meas spes sentiam: falli vota: conatus excidere: circumstant me tormenta: ferrum, & flamma, in meum caput incumbant: quæcunque sæva, & acerba, homines dicunt, me affiliant. Aquæ multæ falsorum horum fluctuum non poterunt extinguere caritatem, nec flumina inundantium malorum obruent eam. Non habent calamitates impetû, qui amoris mei in Deum Infantem, constantiam, non dico, prosternat, sed vel quatiat. Nu-

tritur, & crescit adversis Amor : & ingruentia mala, in suam laudem vertit. Non volo, ô Amor meus, immori rosis ! dum cerno duras tuas, quibus incumbis, stipulas : non placet mihi, mors pallida in plumis, excipienda : opto potius vel fumosam, inter ignes : vel cruentam, inter enses. Non subtraho me i&ibus tuis, ô blande Puer : mihi eris blandus, etiam dum in me fueris sævus : fieri, quâ lubet : quia volentem percutis.

Per Castra, & rastra, ignem, & ferrum, tendis ad astra.

28. DIES DECEMB.

Herodes persequitur parvulum : sed stellæ obsequentis fulgor declarat Deum. *Gaudentius serm. 19.*

Amor Christi in nos.

I. **P**arvulus ille Regulus, ut vel tunc multos haberet sui Regni hæredes, permisit, ut in parvulos ferrum stringeret Herodes : ut per Herodem infantium sanguine, suam perficeret laudem. Voluit vix natus, docere viam ad cælum, hoc est, ad terram illam fluentem lacte, & melle, non esse lacteam, sed cruentam, dum tot infantium voluit effundi cruorem. Hi parvuli, dum fuerunt primitiæ Martyrum, aliis omnibus signum extulerunt ad Martyrium. Sed, dum Herodes, Christum, ut mortalem hominem persequitur : Deum immortalem declarat stella fulgens, dum illi obsequitur. Vel sic mundo se prodidit mundi victor, tot, quæ pro illo ceciderunt victimi. Parvulus ille Pontifex, non hircorum, vitulorum : sed parvulorum infantium sanguine voluit sibi litari : postea suum, ut Patri litaret, copiosissime effusus. Ut tu cadas talis Christo hostia : esto tui ipsius

sius hostis. Uti Herodes in alios : sic tu, in teipsum
savius. Ut sis Divini Infantis dignus amore, non odio:
noli te amore prosequi, sed odio persequi. Sicut He-
rodes plus Infantibus profuit odio, quam profuisset
obsequio: ita & tu plus tibi proderis, si fueris tui osor,
quam cultor: tibi ipse, tuis in te officiis officies. Ni-
mia in corpus indulgentia, est in animam extrema sa-
vitas: hujus es tortor, dum illius est fautor.

II. Age, & vide: an non tantum mereatur, in plu-
rimis plurimum de te bene meritis Deus-Infans. Sic
te amavit, ut licet fueris extremè ingratus: nihilo ta-
men secius tibi agat gratias, pro illis, quæ ei debes:
ac si illius, quæ tibi confert munera, essent totidem,
quibus tibi obstringitur debita. Eo modo peccata
tibi remittit, ac si plurimis à te fuisset affectus benefi-
ciis: quasi peccati remissio, esset remittendi ob-
ligatio. Bona tua opera sic remuneratur: ac si ad il-
la, nihil ipse contulisset: quasi tua merita essent tui
solius operantis industriæ: non ipsius cooperantis
gratiæ. Eo denique modo: qualiacunque officia tua
compensat: velut post acceptas à te multas injurias,
plura ei beneficia contulisses? Potuissetne Christus
plura vel facere, vel pati pro sua ipsius salute, quam
pro tua? Plura tamen amore tui facere, & pati non
modò paratus, sed promptus fuisset. Audi, quid ipse
olim dixerit D. Brigittæ: (a) Dilectio, inquit, mea er-
ga hominem, modò aquè grandis, atque incomprehen-
sibilis est, sicut erat tempore Passionis meæ, quando per mor-
tem meam ex nimia charitate liberavi omnes electos
meos. Etsi fieri posset; ut toties morerer, quot sunt animæ
in inferno: ego promptissimâ voluntate, & perfectissimâ

Uuu 3

cha-

(a) L. 7. Revelat. c. 12.

charitate corpus meum traderem, eandemque Passionem, & mortem, pro qualibet anima sustinerem, quam sustinui pro omnibus.

III. Vis plura de amore Jesu in te? Audi, & stupe. Christus animam unam suâ dotatam gratiâ, impensius diligit, quàm sanctissimam Trinitatem omnes simul cœlites. Tanto in Deum amore accensa fuit aliquando Catharina Senensis; ut aliquando præ ejus vehementia, animam exhalarit; & ad quatuor horas exanimis jacuerit. Si talis est amor unius hominis in Deum hîc in exilio; qualis est amor sanctorum simul omnium, & quidem Deum in gloria facie ad faciem videntium? Pluris tamen incomparabiliter Christus amat unam unius hominis animam. Ipse profectò si Homo factus; tam benè affectum corpus, & à morbis omnibus immune non habuisset; animæque sentientis cupiditatibus habenas laxasset affectuum, ex voluntatis ardore erumpentium; copia, amorisque in animo flagrantis vis ingens, vitam ei etiam Infanti in præsepio jacenti eripuisset, perpetuò quodam miraculo supra triginta annos propagatam. Quid igitur, pro immenso in te amore jam superest; quàm ut totum, omnibus & corporis, & animæ viribus te ei consecres? Quid dicam tibi? ô Jesu! quàm, ut dici à me voluisti, & docuisti? fiat voluntas tua? quod tibi placet, approbo; sententiæ tuæ concordo; quod negas, dimitto; quod das, accipio; quod infligis, fero. Ad omnem voluntatem tuam cereus occurro. Hæc in corde meo regnet, mea in exilium exagatur. Omnia non meo rogatu; sed tuo nutu eant; tui arbitrii sponte, ac libens cuncta facio. Vitam mihi, ut voles, profer, vel contrahe; morbos pelle, vel iugere; opes cumula,

mula, vel accide; negotiis meis successum promove, vel evert; Amores, erga me hominum excita, vel odia permitte; sapientiam, famam, eruditionem, facundiam adde, vel deme. Nihil jam horum precor, vel deprecor; sit, quodcunque voles. Amorem tui solum, cum gratia tua mihi dones, & dives sum satis: nec aliud quidquam ultra posco.

Unum, Christe peto, misero me surripi leto.

29. DIES DECEMBRIS.

Cum nascitur Christus; oritur origo rerum, *S. Chrysostomus serm. 148.*

Christi L.
perfectio-
nes.

CHristus, qui, ut Deus in sinu Patris in principio erat Verbum; qui, & in tempore, in principio creavit cælum, & terram, est rerum omnium origo, à qua una omnia oriuntur. O utinam! sicut ipse est origo omnium rerum; ita sit & origo omnium nostrarum actionum! Imò, sicut ipse est non modò Alpha, hoc est principium; sed & Omega, id est finis: sic & idem sit omnium nostrorum; & à quo ordiamur, principium, & propter quem agimus, finis operum. Et ad quem potius referemus omnia, quàm ad Jesum? in quo, ex quo, & per quem sunt omnia; cum, quæ singula, Amorem excitant; in eo copulata sint universa. In illo est cælorum puritas, siderum harmonia, solis nitor, imbrium fecunditas, florum pulchritudo, silvarum amœnitas, camporum ubertas, picturarum elegantia, musicæ dulcedo, gemmarum virtus, palatiorum splendor, urbium majestas, templorum magnificentia, munitionum robur, exercituum potentia, epularum oblectatio, ludorum

jucunditas, amicitiarum voluptas, sortium claritas, riparum viror, auri pretium, purpuræ decus; verbo, meritum, dignitas, amabilitas rerum omnium. Quæcunque in cælo, vel terra sparsa sunt, collecta tenet; & ita tenet, non quo modò in illis affulgent, sed præstantiâ infinitis gradibus altiori; adeò, ut laudes ejus attollere, per comparisonem cum perfectionibus rerum conditarum; si res ipsa, non affectus ponderatur, sit ironia, & ejus irrisio, non laudatio æstima-

II. Sicuti si quis de Sampsonè diceret, illum, formicâ robustiorem esse; aut de Davide, illum lepori, magnitudine animi præstare: nonne illum contumeliâ eos afficere, & irridere putaretur? At Christus multò magis supra perfectionem omnium creaturarum eminet; quàm supra formicam, Sampsonis robur, & supra leporem, Davidis alacritas. Amabilis est Jesus, ob res ab eo, conditas, & ob gratias nobis exhibitas; sed longè amabilior, ob gratias quas in se habet. Accepta sunt mihi tua, ô Jesu! beneficia; sed acceptior est mihi Bonitas tua. Pulcher es in omnibus operibus tuis; sed pulchrior in Natura tua. Cara mihi sunt munera tua; sed carior est dextera, quâ munera porrigis. Amo igitur Te, Jesu, amor meus! quia bonis tuis me cumulas; sed etiam, si his retractis, omnibus malis me subjiceres, Te amarem; quia Amor meus erga Te flammam concipit; non tam ob id, quòd ego sum ex munere Tuo; quàm ob id, quòd tu es ex Natura tua. Ah! nimis abjectus foret iste amor meus; si solùm ideò Te amarem, quia donis tuis divitem me facis; testudineus hîc amor esset, per humum creaturarum tuarum repens, cùm ego illum cupiam assimila-

la ri

lari capreae, hinnuloque cervorum, super montes
aromatum, id est, Divinarum perfectionum. Amor,
qui solum opibus tuis, quas nobis elargiris, inhæret,
parem se facit pecudibus; quæ semper in humum
prona, herbis pascuntur, quas Sol producit: ad Solem
verò ipsum, parentem pabuli sui, oculos attollere
non curant. At ego volo Amorem meum evolare, ut
Aquilam, & oculis pura luce tua defixis, radiis Di-
vinitatis tuæ, unde omnia cætera bona mihi proma-
nant, pasci.

III. Quid moramur, Anima mea? quid rivis,
qui à Jesu profluunt, nostrum Amorem rigamus?
Patet fons omnibus non in cisterna, sed in spelunca
Bethleem. O origo, in ipso tuo principio immensa!
ô perfectionis omnis circulus, & centrum! Apud te
consilium: apud Te ratio: apud Te cogitationes
pulcherrimæ & infinitæ, & rerum omnium scien-
tiæ & artificiorum inventa, & causarum, & natura-
rum, & innumerabilium mundorum cognitiones
habitant. Quid memorem Beatitudinem tuam? quæ
omnibus gaudiis tam exaggerata est, ut nihil illi ad-
di, tam stabilis, ut nihil illi demi possit: tam Tibi
propria, atque innata, ut Tuum vivere, sit beatè vi-
vere. Quid æternitatem, qua tum omnes tuas perfe-
ctiones, tum omnes mobilium temporum lapsus, in
unicum firmum, & immobile punctum colligis?
quid Magnitudinem, quæ modum non capit? quid
Immensitatem, quæ omnia spatia excedit? quid
Libertatem, quæ nullius imperio libatur? quid Im-
mortalitatem, quæ nullo ævo carpitur? quid purita-
tem, ad cujus comparisonem, Angeli, lutum, & ma-
teria sunt? Quanta jam est & Potentia tua, quæ Sa-
pientia

pietiam nusquam deserit? sed quidquid fieri posse intelligit, hæc facere potest, & facere potest volendo. Tuum velle, posse est: & promptius Tibi res est efficere; quàm nobis cupere, aut fingere. Nam nec seruis Tibi, nec molitione opus est; ad unicum vocis tuæ sibilum, ex nihilo suo mundi advolant, & ante Te provoluti, ac curvati dicunt: Adsumus. O parve, in scæno Deus! hæreo, stupeo, obrigesco: mens, sensus, cogitatio, ratio me deficit; dum tua in Te, Te in tuis contemplor. Tu solus mihi sufficis. Tu mihi fœlicitas, & gaudium; Tu Beatitudo, & vita; Tu Amor & desiderium: Tu cœlum & terra: Tu unus, mihi es omnia.

Fers animum lasum; nisi ames super omnia Jesum.

30. DIES DECEMBRIS.

Tempus non erit ampliùs. Apoc. 10. 6.

Tempo- I.
ris utilis
usura.

UBi in novissima hora exierit è corpore spiritus; mox tibi dicetur: *Tempus non erit ampliùs.* Ut ergò, in hac vita, quæ est Phase, (a) id est, transitus, sic transeamus per bona temporalia, ut non amittamus æternam; imò ut novissima hora, cum Christo transeamus (b) ex hoc mundo ad Patrem, suggero hoc penultimo anni die quædam documenta. Quot annis ad sex vel octo dies abde te in solitudinem; & ut Christus, dic ad illam (c) *animi turbam tumultuantem: Recedite. Sequere consilium Ambrosii: (d) Intra in recessum pectoris tui, totus ingredi.* Edic ad aliquot dies quoddam curarum,

(a) Exod. 12. (b) Joan. 13. (c) Matth. 9. 4. (d) l. 6. de Sacram. c. 3.

ac frementium negotiorum, quasi institium. Via ad vitam, ut nulla certior; ita nec ulla compendiosior. O quæ in ista arcana solitudine, ignota hætenus intelliges, inaudita percipies, inusitata facies! Verbo perstringam omnia. Illic labore minimo, fructu maximo, (a) *mutaberis in virum alterum*. Et tibi idem, quod Christo eveniet: (b) *Recessit ab eis & ferebatur in cælum*. Sic, ubi recesseris ab anxiiis curis, à populari tumultu, à civili strepitu; mox toto animo fereris à terra, ad cælum, à vanitate, ad veritatem, à vitiis ad virtutes; ab hominibus, ad Deum; à tempore, ad æternitatem. Facile declines à malo, & inclinabis ad bonum, si cum Christo declines à turba. Ab anno dilabere ad menses. Ut quovis anno aliquot dies; ita singulis mensibus selige diem unum, quo ferieris à negotiis. Et ne cogaris dicere cum Job: (c) *Ego habui menses vacuos*; die uno, quot mensibus, tibi, Deoque vaca. Hic sæpius à te ipso quære: quod à Caino Deus: (d) *Quid fecisti?* Quid hoc mense, quod non decebat, fecisti mali? quid, quod oportebat, fecisti boni? quàm multa fecisti, quibus Deum offendisti, mala; quibus tempus prodegisti, vana? Alia, ut sis alius, quàm feceris, facere propone: ac illo mense, omnia sic agas; ut optabis te egisse, cum animam ages.

II. Ut quot mensibus diem, sic quot hebdomadibus horam, negotiis subtrahe, & tibi, ac tuæ salutis impende. Die ergò septimâ, quæ est hebdomadis ultima; *Intra cubiculum tuum, & clauso ostio*, hinc rursus interroga, ut prius; *Quid fecisti?* Et ut villicus ille in Evangelio: (e) *Quid faciam?* Respice septem dies præteri-

(a) 1. Reg. 10. 6. (b) Luc. 24. 51. (c) Job. 7. 3. [d] Gen. 4. [e] Matth. 6. 6.

præteritos, prospice futuros: ex illis, quid fecisti? In his quid facies? Pudeat meminisse illius, quod de Jacob dicitur: (a) *Servivit Jacob pro Rachel septem annis*: & tu pro Deo, nec septem diebus. Quid faciam? Tot saltem consecra dies Deo, pro tua salute, quot Jacob Labano annos pro sua Rachele. Dicebat ille: (b) *Serviam tibi pro Rachele septem annis*. Quid tu? Serviam Tibi, ô Deus, pro anima mea septem diebus! ô verè sacrum septenarium! si per septem dies, totum te impendas in Dei obsequium. Ergò, ne inter omnia tua opera, perdas operam, per horam die septimo requiesce ab omni opere. Fac jam gradum ab Hebdomade, ad diem; ut quælibet dies, sit tibi dies salutis: orto jam die, impende horæ dimidium salutis. Hæc Christi (c) ad Jerosolymam querimonia, sit tibi quotidiana meditandi materia: (d) *Quia si cognovisses & tu, & quidem hac die tuâ, quæ tibi ad pacem*. O si cognosceres, quæ tibi evenient super omnem fidem, incredibilia; super omnem timorem, horribilia, super omnem stuporem, admirabilia, in articulo illius diei; quandò recoles pavidâ mente, & reperes querulâ voce illa verba Job: (e) *Dies mei transierunt*. Quid hoc die non ageres? ô quantæ, hâc die tibi adest felicitatis occasio! vide ne desis occasione! Hæc est tua (f) *Ergò, salva animam tuam?* Hæc est dies tua: (g) *Ergò, miserere animæ tuæ?* Hæc est dies tua: Ergò sic componas te, & disponas tua: ut quodlibet verbum, cogitatio, opus, sit semen æternæ felicitatis, sit fructus felicitis æternitatis. Denique quævis dies, erit tibi salutis; si quævis die credas te obituum diem.

III. Post

(a) *Matth. 6. 6.* (b) *Gen. 29. 20.* (c) *Luc. 9. 42.* (d) *Gen. 7. 13.* (e) *Job. 7. 18.* (f) *Gen. 19. 17.* (g) *Ecc. 30. 24.*

III. Post diem, sequitur hora. Cujuslibet horæ exordio, insonet auribus tuis vox illa Paulina : (a) *Hora est, jam nos de somno surgere.* Quia una hora es mortui vicinior, & æternitati propinquior; quia fors hæc, (b) *novissima hora est.* Quia fors hac hora, audies illud ferale : (c) *redde rationem villicationis tuæ.* Quia fors hac horra, (d) *anima tua ibit in domum æternitatis.* Hac hora : (e) *quia periclitamur omni hora.* Surge ergo, qui dormis, & exurge toto animo, & sonante horæ præludio, dic cum Juditha. *Confirma me, Domine Deus, & respice in hac hora, ad opera manuum mearum.* Hac hora quidquid agam, quidquid patiar, propter te omnia, contra te nihil. Sit tibi quævis hora, ut prima, & novissima, & eris primus, qui virtute es novissimus. Post omnia vitæ tempora, superest quod est in tempore minimum, Momentum. Non tamen hoc parvi facias: quia, quod in tempore minimum est spatio, maximum est pretio. Et ideo nullum est in vita momentum, quod non sit maximi momenti. Nullum sit momentum, quo non aspires ad Deum; quia nullum est momentum, quo non præservaris à Deo. Quodvis temporis momentum, gradus est ad sepulchrum.

Quodvis momentum, est nobis gradus ad monumentum.

31. DIES DECEMB.

Transierunt. Sapient. 5.

Vanitas omnium rerum.

I. **J**Am propè anni exeuntis premimus metam; utinam, sine anni malè exacti luctu, & metu! Et quia tacitis, uti annis senescimus; ita, & passibus ad

(a) Rom. 13. 11. (b) Joan. 2. 18. (c) Luc. 16. 2.
(d) Eccl. 12. 5. (e) 1. Cor. 15. 30.

ad sepulchrum tendimus. Ante hujus anni occasum, & pro ineuntis exordio, suggero, quod in curriculo nostro expendamus argumentum. Hoc porro argumentum, non est verbosior aliqua vel Tullii oratio, vel Aristotelis ratiocinatio, vel Quintiliani declamatio; totum, unius verbi circumscribitur angustiis. Est vox una familiaris omnibus alterius mundi incolis: tam illis, qui gloriantur in cœlo; quàm aliis, qui cruciantur in orco. Est vox, quæ non multa, sed multum complectitur. Est vox, quæ diligenter expensa, cogeret hominem uno momento despiciere mundum, & omnia quæ sunt mundi; suspicere Deum, & omnia quæ sunt Dei. Est vox, quæ justos in hoc mundo erigit ad summam spem, excitat ad solidam lætitiā, animat ad inconcussam in omnibus adversis constantiam, sed quæ impios percellit summo timore, incutit maximum horrorem, infert extremum dolorem. Sed quænam tandem est illa vox tanti, ut moveat, roboris; ut pectat, ponderis, ut exhilaret virtutis? Expressa est illa vox inter effata Sapientis; & est illa modò fructuosa nobis morituris, prolata jucunda, benè; funesta malè morientibus, memoratu familiaris omnibus jam mortuis. Quæ tandem illa? *Transferunt.* O quàm paucis, quàm multa! Non est nisi unicum verbum; plus tamen habet virtutis ad movendum, quàm omnes omnium Rhetorum Orationes verbosissimæ. Sed parum conducet illud verbum; *Transferunt*, si quasi per transfennam prætereuntes stricim tantùm aspiciamus: necesse est totā mentis contentione per otium, tanquam summi momenti negotium, expendere.

II. Respice mundi nascentis incunabula; quando
in

in principio creavit Deus cœlum, & terram, & recensē omnia, usque ad hoc nostrum, quod degimus, sæcula; reperies mundum jam perstitisse ferè ad sex millia annorum: jam verò à tempore Adami, usque ad hunc ipsum annum; quod in hoc mundo homines, velut in theatro histriones agentes fabulam suam, momento uno apparuerunt, momento altero evanuerunt; atque ita in ictu oculi, Transierunt. Ab illis porrò hominibus, quàm multa scripta, dicta, facta, cogitata? Tot fuerunt habitæ in rostris Orationes, tot decantata carmina, tot elucubrata librorum volumina, tot erecta theatra, tam splendida excitata palatia, tam rara exhibita spectacula, tam sumptuosa instructa convivium, tam quæstuosa instituta tripudia, tot inita prælia, tot relatæ victoriæ, tot acti triumphi, tot celebratæ nuptiæ? Hæc omnia, usque in hanc horam, ubi jam? Transierunt. Ubi jam tua infantia? ubi pueritia? ubi adolescentia? ubi juvenus? ubi omnia, ad hoc usque momentum, acta, & cogitata? Transierunt. O quanto cum gaudio Beati in cœlo! quanto cum luctu, ad perennes pœnas damnati in tartaro pronuntiant illud verbum. Transierunt! Age Petre, ubi tua, quæ passus es in cruce tormenta? ubi nunc Stephane, tui lapides? tua Laurenti craticula? tuæ Sebastianæ, Sagittæ? ubi pœnæ vestræ, ô Christi Pugiles! ubi vestra, ô Anachoretæ, suspiria, lachrymæ, jejunia, vigiliæ, labores, sudores? ubi denique omnia, quæ pro Regno cœlorum pertulistis mala? Transierunt.

III. Et tuæ, ô Heliogabile, deliciæ, ubi nunc? ubi tuæ Sardanapale, voluptates? tua, ô Auguste, potentia: tua, ô Cæsar, trophæa? Denique, ubi vestra,
ô mi-

ô miseri, gaudia, honor, gloria, fama, regna, & quæ ex illis hausistis oblectamenta? Transierunt. Hoc est inauspicatissimum illud verbum; quod per totam, quæ nunquam transibit, æternitatem, horripito cum ululatu, ex tenebricoso illo vaporario, illi Tartari municipes, jugiter vociferando ingeminabant; memores omnium, quæ instar umbræ, evanuerunt, bonorum, & confixi aculeis præsentium, quæ patiuntur, malorum: (a) *Transierunt omnia illa, tanquam umbra.* Quæ illa? illa, illa, pro quibus expensæ pecuniæ; impensæ, omnes animi & corporis vires, effusus sudor, profusus cruor, emissæ lachrymæ, exantlati labores, adhibiti conatus, exacti tot dies, & noctes, & anni. *Transierunt omnia illa*, propter quæ excidimus salutem; & amisimus illum, in quo sunt bona omnia. His, sortem suam nunquam satis deplorandam, deplorant naniis, qui hîc circumfluxerunt deliciis. Nunc ergo, si sapias; per omnia, quæ sub luna voluntur, mentis aciem studiosè circumfer. Respice præterita, *Transierunt*: circumspice præsentia, *Transierunt*; prospice futura, *Transierunt*. Quid inde argues, quàm omnia esse Transitoria? De solo Deo, & quæ Deus ab æterno decrevit in æternum, justorum præmiis; & reproborum suppliciis, nunquam dicitur; *Transierunt*. Unum jam relinquitur; ut relictis illis, qui te brevi relinquent, se æteris æterna; ne, si perituris inhæreas, cum illis pariter & pereas. (b) *Umbra transitus, est tempus nostrum.* Sed à quo, ad quid est transitus? Ab utero ad tumulum; à cunabulis ad sarcophagum; à fasciis infantilibus ad sindonem sepulchralem; à vita ad mortem, à momento ad æternitatem. Esse tempus nostrum, umbræ transitum,

(a) Sap. 5. (b) Sap. 2. 5.

expert

experti sunt Majores nostri ; experientur omnes Posterii, & nos cum illis : quia de illis aliquando, de nobis brevi, denique de omnibus semel, seriùs, ocyùs dicetur, *Transferunt* :

Scater vita malis ; volat & pernicibus alis.

FINIS VENIT,

Venit Finis.

Ezech. 7. 2.

Post omnes vitæ annos, menses, hebdomadas, dies, horas, momenta ; sequitur omnium Finis. Finis coronat opus ; quia à fine dependet salus : Quia, *qui perseveraverit usque ad finem ; hic salvus erit.* Finis vitæ, erit tibi prinipium pœnæ : nisi jam tua omnia dirigas ad eum, qui est *Principium, & Finis.* Ne in fine corumpas, hæc duo sæpè cogita : Finis hominis, est pervenire ad regnum, cujus nullus est finis. Et istud : Inter omnia, quæ per anni tempus omne agitas, & quibus exagitaris negotia ; Negotiorum omnium maximum est negotium, animæ cum Deo otium. In hoc operoso, & negotioso otio, per anni, mensis, hebdomadis, diei, horæ, momenti spatia diligenter negotiare ; & cogita, post omnia tandem omnibus, *solum superest sepulchrum.* Quot jam in terra censentur capita ; rot brevi sub terra jacebunt funera. Quia cui contigit nasci ; eidem necesse est & mori. Tunc de omnibus, & illorum vanis operibus, & operum deliciis, & deliciarum usurâ, dicetur illud mœstum hesternæ tesseræ acroama : *Transferunt.*

Pars III.

X x x

Post-